

کتابیں شاعری

ردءُ بند: عطاء شاد

گشین شاعری

گشین کار۔ عطا شاد

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

© بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

گشین شاعری : کتاب عنام

عطا شاد : گشین کار

عزیز جمال دینی : کمپیوٹر کمپوزر

الیاس بلوچ : ڈیزائننگ

ہائی ٹیک پرنٹریا ب روڈ کوئٹہ : پرنٹرز

1972 : اولی چاپ

2008 : دومی چاپ

1000 : دانگ

150 کلدار : بہا

لر

02	گل خان نصیر	بولان ہارکت
7	گل خان نصیر	تنگ
8	محمد حسین عنقا	مابلوچین گردان مندوکیں
11	.....	زانت
12	.....	غزل
13	.....	غزل
14	سید ہاشمی	تران کنال
16	.....	چاور
23	آزاد جمالدینی	لولی
26	قاضی عبدالرحیم صابر	امیت
29	آدم حقانی	بوم
32	.....	باگلے
33	میر عیسیٰ قوی تربت	قابند
36	آدم حقانی	مکن پڑ چہ چنالیں

37	محمد رمضان	پاکیس وطن
39	.....	حالو حالو حالو
42	.....	تراشالہ بیارا
44	.....	وڑجلا!
46	محمد مراد آوارانی	مُر اویگمیں کلوت
49	مراد ساحر بلوچ	شو
51	.....	غزل
52	اکبر بارکزئی	میدے تُو پان
54	.....	تئی مہر من ء در کار نہ انت
56	.....	من شے آسمان ء نہ لو ناں
58	عطا شاد	ہمانی حُکُمیں مَن
63	.....	ہوشام
65	.....	دل اول نُحیت
67	.....	جنوزان
71	.....	ساہ کندن
74	.....	گال
75	کریم دشتی	زہیروک

- 76 ..... زہیروک
- 77 ..... دوچرگر
- 79 اشرف سربازی منی کیکند منی چروک
- 82 ..... بیامنی چروک بیاتوا!
- 83 صدیق آزاد کوکو پوت باریں مکن
- 87 ..... کلکشان
- 88 ..... مرده
- 92 ..... منی واہگانی اے چول و چہر
- 94 ..... کدوہر شنگ انت
- 96 مہناز ارسکیں بچو
- 98 ملک محمد طوقی (زحدان) ریٹا
- 102 ملک محمد طوقی جہناپہ فاروق و ہزار نازیں کندگاں
- 105 ملک طوقی حائیل و قاتیل
- 107 ترینوک ملک محمد طوقی پگت
- 108 ملک طوقی پد بند
- 109 مینگل خان مری روج و کئے گشت کنت؟
- 112 ..... آدم و پشومانی

115	.....	غزل
117	.....	غزل
120	الجوہر ولجہ	پدۂ برکشگاں لال و دیار انت
121	الجوہر	لوناں
123	ترینوک الجوہر	چار بند
124	بشیر احمد بیدار	میری
126	بشیر احمد بیدار	دوست منی جان منی
128	بشیر بیدار	وحدت بارگ
129	امیت ہوت	شادہ
130	حاشم شاہر	پورہ
132	حاشم شاہر	آدم و گل زمین
134	حاشم شاہر	رگام
136	موسن بزدار	قومی صوت
140	غوث بخش صابر	گل زمین و دیہان
150	بیر محمد زبیر آئی	قومی صوت
153	بیر محمد زبیر آئی	قومی صوت
156	نصیر خارانہ	نودتہار دیم انت

بولان ہار کنت

گل خان نصیر

سُہی مئے سر ء   نیل بوئیں زر ء
 نود ء جمران   آتک انت پہ شان
 شال ء جُلگہیں   پئی ہلکہ نہیں
 میٹگ گوار گاں   ماڑیگ ء مکاں !!
 پتلیں باگچیاں   وش گنوشیں جہاں
 گورتش مرمر ء   جیل ء پنجر ء
 ترپاں گوہریں   دُڑ ء دروریں
 ارسانی مسال !   درد بندنتھیال
 مہتوسیں گلن ء   زیبا بلبل ء
 زینت وس و ساں   پکر ء تلو ساں
 جانی دلبر ء   ہیریں ماہ پر ء
 دوستدار تہہ دلی   چماں تلملی !!

من چو ہلڑیں   مہرکے ء جڑیں
 کینز ء مہیناں   بے وڑ کپھگاں
 دست دست ء مشاں   شیراناں گونشاں
 نے پہ گرانگ ء   لہڑیں بانگ ء
 ماڑی ء پری   توتی دز مگوری
 من پہ کوسراں   پتلیں کچراں
 جو ء کیلگاں   سبزیں کوچگاں
 نیلوتیں زر ء   گنجیں بندر ء
 حکاں پہ وتی   پس ء پیرکی
 آس ء کپھگاں   جیل ء وپھگاں
 تیل ء سنکناں   پتلیں ہمبلاں
 دست ء ہنچگاں   گرانیں سنجگان
 روپے بہر بیت   مرد ء وار بیت
 گوارنت واچڑان   بشامی جڈواں
 دَنز ء دیت بیت   باء سیت بیت

بولان ہارکنٹ

بازاں سارکنٹ

پت اُنت براتی
 بیلاں! بیلاں
 ڈرکپ بیت ویمما
 ترنب و توارینت

جنگانی

رتلگ انت دشمن
 میتگ و ہلکاں
 لچ و میارانت

جنگانی

مرچی مچارت
 موسم و وہدء

نزارت

سج و سلاہاں
 جیرواں براتی

بل ات مروچی

دنگانی

دنزال بچارات
 دشمنے زلیں

	نوک سلاخیں
زَرائی	کیسگی پُرانت
	توکل ء مردی
	میٹرینان ء
دَرنگانی	بندات کلات ء
	جہل مہ مندات
	روچ انت مراء
گوش کن ات	قوم ء تو اراء
	بندات سلاہاں
	ہر کہ پوس ء
پَترگانی	مجلساں بل ات
	کوٹواں کنیز ء
	سیاہ ء تہاریں
سالاں چہ	برات مئے مان اُنت
	سنگ زیاتیں
	ہیت لگوری
بَترگانی	نمل ات مدت ء
	مُیل ات ماراں

جاگ عتوک ء
 بیواری ڈنگ جناں بنت
 بیارتے ڈن ء
 کوڈاں چیریں
 ڈنگانی زہراں گش ات
 شیر نصیر ء
 پنت انت براتی
 بندان ء زیرتے پروش ات
 تاب دنت گالاں
 رنگ پر رنگ ء
 رنگانی دریناں بندیت

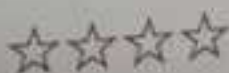

ننگ

گل خان نصیر

نگ انت بلوچ ءِ پہ کہ ہمدار بہ بیت
 نان ءِ وتی کنیراں چہ طلبدار بہ بیت
 زندے کہ اگس چو پہ میاراں بگوزیت
 وِشنت چہ چشیں زند ءِ بدل دارا بہ بیت

براساں زَرءِ سہرانی بتاں گار کن ات
 اے مندر ءِ دہاڑین ات ءِ آوار کن ات
 جاگیر ءِ زمیں ءِ سہر ءِ ماڑی ءِ محلن
 گھاں بہ رگر ات قوم ءِ سر ءِ بار کن ات

ما بلوچیں گداں نندوکیں

محمد حسین عنقا

ما بلوچیں گداں نندوکیں

مئے گداں انت آسمان ء چو
 وش نگہ بی بی ء گدائیں چو
 چے سما، ہست ماں جہان ء چو
 لوگے ماڑی، گے پلن اڈوکیں

ما بلوچیں گداں نندوکیں

مئے چراگ آسمان ء استال انت
 روک بے عیب چو سر ء خیال انت
 چے سما، ماں جہاں چشمیں ہالی انت
 ہست گس بے چراگ الوکیں

ما بلوچیں گداں تندوکیں

کوه ۽ برز ۽ ماں آسمان نشنگ
 چش کہ چپین ۽ رتیں دیدگ
 بے سما، اچ گلام ، اچ واجگ
 جہل نندوک برزندوکیں

ما بلوچیں گداں تندوکیں

سنگ سرچہ ریک مے بوپ انت
 لوس مے گس ۽ شہر مے لوپ انت
 کوه ۽ گٹھیں تلانگ مے توپ انت
 چچ مزاری سلانی پوشوکیں

ما بلوچیں گداں نندوکیں
 ساز کوہانی پرما گونبارگ
 سوت کورانی پرما ژنبارگ
 گال گواتانی پرما ہیوارگ
 مے دل ء نیست ئے سر ینوکیں

ما بلوچیں گداں نندوکیں
 نئے مڑائی پہ بوکی کیں ذات
 پرک نئے مذہب ء کہ ہج مبات
 نے ہے زر ء حاکی ء پسات
 نیست ہج دشمنے رسینوکیں
 ما بلوچوں گدان نندوکیں

☆☆☆

زانٹ

محمد حسین عفتا

گندگ ء ہر دو سک نمہ دارنت
 پین بہ بیت آسمی ء یاگزک ء
 بیت پرگگ نہ زانگ ء کیتھیں
 تام یک زند ء ، تام یک مرک ء

غزل

محمد حسین عنقا

چو ہنبلو ۽ بی یات ۽ دیانے دور من ۽
 اوزرد ۽ درد! کساس ۽ چنہ درمہ تور من ۽
 چرا گلاب کہ کندیت کنگ ۽ بگل ۽
 ہزار و شتر، بوندت کوہ ۽ مور من ۽
 بہ بنت پچ گج ۽ ورنائی ۽ خماریں چم
 ہے گوں تہت ۽ روان ۽ کنوئی شور من ۽
 چہ پیے ہت پیے ۽ ورنائی ۽ ہتم پلے
 کہ کیت گنگ ۽ ہر سومری چو جور من ۽
 توئے چو کنب کہ بیران کنت گور ترا
 مناں چو چنگ ۽ ٹرند آپ کنت گور من ۽
 مناتہ چاکر ۽ سوب ۽ گلوہ ۽ دارگی ہت
 نہ قبرے ۽ کنگی گنبدان ۽ گور من ۽
 جتا کیں راجے ۽ بیرک پہ بائیانون ندیست
 ہزار شکر کہ داتش ماں جیل ۽ دور من ۽
 او جند ۽ ماتیں وتن گم مکن پہ عنقا ۽
 کہ کیز پر تو کنان انت جوان گور من ۽

غزل

محمد حسین شامی

رپتگئے تو چہما پریریء   چم منی کورانت چہ زہیریء
 کیہوی کشتہ ماہکانء سر   انشی بل تو دیمء چیریء
 اوم منی مستیء رگامء گروک   کن شپء دیر شک زوریء
 چے یاتانی چونیں پلن   چو ہتم شنگئی ماں میریء
 گرد آمدنیاں ماں ربء درء   رستگاں پرچہ پہ پکیریء
 گرمئی بہت گوں من ہمبرا ہیں   ساہگوں گون دیر دیریء

مسک بانزل کینت مورینکء

پکرچے اچ رویں امیریء

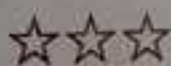
تران کنناں

سیدھاشمی

گول دِل ء تران کنناں تران کنناں تران کنناں
 چتوَر دِل بُرےیں گماں چوَت ء دِل گران کنناں
 گوات اگاں بیٲیت چہ زباد بو ء زرو کیس گل ء
 دیدگاں ندر ء دنیں دنز ء گُباران کنناں
 رنج ء اندوہ اگاں رنج بہ بنت رنج نہ انت
 گمگماریں گماں ساٹان ء سماران کنناں
 بے گل ء واہگ ء گلباگ ء دِل ء آس دیاں
 کیلگاں آنگراں ، انگار بہاران کنناں
 اگاں پولنگ بکنت تنگہیں گوناپ ء گل ء
 میم ء تاموردیاں دیدگاں ہیران کنناں
 بہ شہاریت اگاں واب ء وتی دستاں پین
 وتی امبازاں پہ ہر رنج ء شہاران کنناں
 وتی امباراں پہ ہر رنج ء شہاران کنناں

دژدلیانی دوار جہا ۽ گس ۽ شرزانان
 بلے پچھوں وتی گرانیں گماں بیران کنان
 رہسراں کپتگیں سر بارمنگ اُنت ینت کوہیں
 واہگ ۽ دوستی ۽ بُبار ۽ انگت گران کنان
 تہی نازینگیں سر ۽ گورگیں گلن شاد بیات
 وتی گہکیریں سر ۽ کوہ ۽ ہساران کنان
 بلے چکت پروش کن انت دژدلیانی ہاراں
 پرچادل پروش چوت ترشت ۽ تلاران کنان
 گلہیں دروت اش اگاں گوں انت پر بھگیں دل ۽
 پلہیں وشاتک دوار سوچیں لواراں کنان
 سر دل گہکیریں، گہیں واہگ ۽ دل گمدوستیں
 کئے ۽ بیراں، کئے ۽ ہیراں کئے ۽ ویران کنان
 رنج ۽ ماتکوہ گوجیں ہار، ہائل ۽ دست ۽ اوتاگ
 آئی ۽ وشاتک، سید، ایشی ۽ دیمپان کنان

جاور

سیدھاتمی

لگرے زباناں من، سٹکیں ڈگاراں من
 چراتگیں بہاراں من، آدروہیں کشاراں من
 ناں پہ دوستاں سیتے نئے پہ دڑمناں تاواں
 چہ تلاہیں برچانکے پرستکیں سگاراں من
 دریکتیں من، سوٹکیں نپتے بیرے، دردانت
 دڑمنے ڈگارانے پلے شنگے داراں من
 شپ تہارے سیاہیں جز، راہ ماں چیلن ٹیمبے گراں

برے کوریں اولاک ء پھک نا سواراں من
 چٹکے گلہ ء دیم ء زندمانی ات رہن انت
 کے گوش ایت میاریگے! جی میارباراں من
 منزل ء مرادانی من رساں ہماروچ ء
 من بزاناں گارانت دل، دل بزانت گاراں من
 دوست ء ہمبلاں! موجیں ہاترے مہ ٹوہین ات
 گل کہ ستگ اش دیرانت، چے کناں بہاراں من
 شیر تو لگیں ڈڑے، پھک چولدیگ ء انت
 تورگ ء شداماں تئی پہ کے ء سپاراں من
 مرگ ء زند ء شہبانگ چمن بلے بن ء دورانت
 دست بندی ء ارزاں گوں کئے ء گزاراں من
 ستگ اش چمن ہائل، ہانلیں ڈگار مسکیں
 چوکپوت ء نالاناں، چوں دل ء بداراں من
 ارس گلگل ء کاینٹ مہر ء دوستی ء چمناں
 من گلگاں کہ وارے تو، تو گلے کہ واراں من
 درد ء مہنتاں کپتگ بے دوا ء درمانیں

درد وار ڈکال انت، پرچے ء بنا راں من
 ساہ مہ دروایت بے زندیں سد ہزاری گنجه اگاں
 گڈ چہ پست ء پنج سال ء گرمپک ء بشاراں من
 درنزے پمن بے واری ز ہم ء، کہ میاریگاں
 مہر ء دوستی ء دیم ء گردن ء شہاراں من
 پتوسیت انت ہر دیوان پمن بیرگیں تاوان
 تاکدیں کناں چوشیں گنڈک ء گداراں من
 جوانیں ہمبکے لوٹاں، پللیں ہمسرے لوٹاں
 انگت گوں تراتاچاں، بے ناسواراں من
 گس گوں گسگل ء زہتگ چمن سوسکاں جویریں
 انگت کڈن انت دوستان کہ دل ء میاراں من
 ”سرمچنڈ ء گہگراں“ حال آ ملاں شنگ ات
 نی ندرگ چار ات پہ لکم مہاراں من
 زہتگ اش چمن گلباگ، انگت ہم میاریگاں
 کہ دل ء جگر سمبیں کٹنگان ء داراں من
 پمن ء دوارنہ بیت، پمن ء کشار نہ بیت

کہ وتی بدیں آس ء ستلگیں لواراں من
 ہاری ملن ایتگ پمن دژمنانی شہماتاں
 کہ پہ بے وی کچیں پیرنگاں پتاراں من
 تر پدء کہ بے لجاں دست جگ من ء، کہ تی
 لچ ء گیرت ء ننگاں کہ ترا تواراں من
 اوست ء گڈی اوتاگ انت کہ انگت ہم گنداں پدء
 دُراہ ء زندگیں دیواں ستلگیں دواراں من
 دژمن ات زره پوش انت تو گوں دست ء گوشان ء
 انگت پہ گوے من ء ”سی ہزار ہزاراں من“!
 چہ وتیگاں بے اوست ء چہ درمداں چہ گلگ
 واریں زندمانی ء زنزروکیں جاراں من
 بیا کہ مادیں راہاں سر پہ گاری ء داتگ
 سبریں رودر آتکے ء رنگیں راہے چاراں من
 زید ء کچر ء میتاپ کیلگیں بہائینت انت
 سر جناناں تاہا پیں کوہدر ء ہساراں من
 بے گمی پہ گمد و تیں زرد ء مرگ ء مستاک انت

درد و دوراں سائاں و انکراں ساراں من
 ناں پہ کیلگے سرباں نے پہ دژمنے ملاں
 ترشتیں بانڈماں گپتگ گہدرانی ہاراں من
 زندوں ماں زرے سبزیں بے تواریں چہالے
 ناں کہ وژدلیں نازینک، نے کہ موتک و زوراں من
 جند و جاگوں یرتگ دست ماں زچک انت برات و
 انگت چہ گل و بالاں، زانکار و ساراں من
 گز و پمئی نام و گلزویں کلوه داتگ
 ”پہ تنی شو مکین ریشاں مرگمیش کاراں من
 سیا ہمار وچ ایت گلئیں دوست و پہ ساڑایاں
 پہ گھا یک و جوریں دژمن و کواراں من
 پہ وتی جگر بند و شلئیں کارچ تیماڑاں!
 پہ روان و رد کاراں کوہیں درد ماراں من
 کئے بکت کراواتے کہ بکت انا ماں
 وائے من کہ نہہ چاہ و پر شکمیں تلاراں من
 جوریں ناروایانی دیدگاں نہ آزاراں

پہ وتی گلہیں چمان گلوں گباراں من
 زاناں زانگوں سلگ زردوں تامراں کپتگ
 پہ کئے کراں من پہ کئے بے کراں من
 تولگانی باہوناں پہ من ء گوئے من انت
 کہ چہ ریدگیں ونگ ء پڑشنگیں مزاراں من
 دروہ اتگ من ء ذروت ء ذراہیاں دوروئیناں
 شاہماتاں شکنینگ کہ شموشکاراں من
 درد کنان انت پڑامی راج ء گم جگر بڑیں
 واہگ ء مزار نیمیں درداں گنگماراں من
 چمگوں مکیمانی دیدگانی ہوشینت انت
 ہشکناریں کہینگ ء کوریں چمداراں من
 گہ پہ بے سریں راج ء گہ پہ واہگ ء مرے
 رُنگ ء رُنگڑیں گالاں بے ردی کتاراں من
 دریکتیں بزانتیں کہ دلجم ء مژاداریں،
 نوکیں راہندانے کونہیں راہداراں من
 کوہوجیں سیہ گوات ء ہار ء بیڑ ء روہانو

رنج ۽ گراں بریں سچ ۽ کوپہ ۽ بتاراں من
 دوشی شکلین واب ۽ ملا پازل اول دیتگ
 پرچا گال ۽ گپتارانی کسد نہ گواراں من
 درد ۽ مہنت ۽ رنج ۽ بندریں دوار جاہ انت
 چہ گمان نہ سارايت دل، چہ دل ۽ نہ ساراں من
 پلین دژمنیں بیل ۽ گست ۽ گینگیں ہمبل
 درست سید من ۽ دوست انت چہ ایشاں زانتکاراں من

لولی

آزاد جمالدینی

نازنینی وتی لال ء را
 لکھ مرادیں کساں سال ء را
 وش بوسیں زیاد مال ء را
 در گتپیں شکر گال ء را

لولی، لول منی لال ء را

شپ گرنڈء گروکاں گرنڈت
 اللد ء در ء چه پنڈت
 پیرء مرشدان ء گوندت
 غوث ء لنگران ء چتدت

لولی لول منی لال ء را

پیر پنڈیں کساں سال ء را

اللہ ٹوہ بکنت مے ساہ را
 ندر پہ چند نہیں ورناء
 شیر تہمیں بروت ڈالشاء
 زہم ء اسپری واجہ ء

لولی لول منی لال ء را
 نوک موجیں کسان سال ترا

ندر آساہت ء پر چوشی
 کیفی پیالہان ء نوشی
 سیری نرمگان ء پوشی
 کوچ ء تیر کمان مرد کوشی

لولی لول شکر گال ء را

تنگو درد شہیں لال ء را

زامات بچ بہ بیتیں بنگیں
 نا کو ء وتی پر رنگیں
 نا کو ء جنک ماہ رنگیں
 آسکی گردن ء پونز چنگیں

لولی لول زباد مال ءِ را

نازینیں وتی لال ءِ را

بچ اوں تنگوائیں مر کب سوار

راج ءِ زہم جھیں ڈیہہ ءِ یار

سردار چاکر ءِ چو زبیدار

لکھ بخشے بہ بیت ءِ ڈانار

لولی لول منی لال ءِ را

بدو ءِ، بلوچ سیال ءِ را

بیت یک شاعر یے در گپتار

قوم ءِ را بدنت ہوش ءِ سار

گوں تتر ءِ شگان ءِ تہار

چست بنت ساوڑی مثل ءِ ہار

لولی لول منی لال ءِ را

لکھ مرادیں شکر گال ءِ را

اُمیت

قاضی عبدالرحیم صابر

دُور بوجیگے ءِ تُوپانِ اِنْت

ناخدا بیوسِ اِنْت ءِ حیرانِ اِنْت

عقلِ گارِ اِنْت ءِ پریشانِ اِنْت

یکلیں اُمیتِ آئی دیمِ پانِ اِنْت

چو کشیتِ اِنْت اُمیتِ کنتِ شادان

اے منی دوست چو مہئے حیران

ہمت ءِ برز بکنِ گوزیتِ تُوپان

تو کلی مرد ءِ سوبِ دنتِ رحمان

صحب ءِ بیگاہ ءِ روج ءِ شپِ مالی

شری ءِ باگ ءِ سائی سنبالی

تا ک ءِ پلاں چہ آ مہی خالی

چوشِ اُمیتِ داریِ اے سالی

گواتِ کاینْتِ گر میںِ تبدِ ءِ لوار

زرد بنتِ پلِ ءِ تا کِ ءِ در چکِ ءِ کشار

چِ مِتْرَسِ لائکِ ءِ بند کیتِ بہار

سبز بنت انت پدا در چک غدار

ہیداں رتچان، آگہ انت مزدور
ٹیکے کوپگ ء ء کیت آج دور

ملن ء ملان ء کیت آ مجبور

زاہر ء شات ء باتن ء رنجور

شکر کنت پہ وتی اے ہال ء سرء

خیر لوٹیت مُدام چہ رُب ء درء

پسوے دنت اُمیت شیر ء فرء

دل مرنجیں ورے تو مبر ء برء

کار کنت محنت ء گول آ دہقان

بُر زکتہ رب ء آئی عزت ء شان

کنت پہ تنگی ء وتی گُزران

بیت دیپان دنت و رد ء دان

دل ء جان کار کنت بزکار

دم بارت نندیت ساہتے لاچار

زوت آئی اُمیت کنت ہوشیار

بند سرین ء پدء بہ بے تیار

امتحان ء کہ وہد بیت جناب

ایر بنت دیم ء وہدے بڈے کتاب

زہگ ایسی عزان انت روچء حساب
باز ٹرس انت کہ چون بنت مے جواب

کیت اُمیت، چاریت بشکندیت
چو در چک ء کہ پُماں پر چندیت

گڈیگ ساہت ء آچوش کشیت
بر وتی محنت ء شمارار سیت

بوم

آدم حقانی

امبری بئش ءِ جہراں ہور ءِ ہار گتہ
 شو میں ڈکال ایش ایچ بُن ءِ گوہتہ گار گتہ
 کوہی مالداراں و پتگیں واب ءِ سار گتہ
 بزگر ءِ دہقان ءِ زمینداراں وار گتہ

ڈوہتاں کنوراں دُور سریں بندان ءِ پتار
 نمب کنتت دہکان ءِ وتی بیراہیں ملگزار
 کین ءِ لنگاریں بزگراں ہرجاہ ءِ بچار
 گوں گل ءِ چاپ ءِ کر تگش گندیم ءِ کشار

پلین مالداراں مال چراگ جاہاں برتگ انت
 برگل ءِ میش ءِ مادگ ءِ ڈاچی زرتگ انت

شیر و شیلانخ اش سوگو یس دریاں کر تگ انت
 کاہ چہ یس مالاں باز بہار چرتہ مر تگ انت

کاہ چہ کاہاں مال چہ پاوان ء گو تگ انت
 لیر و ء کار گیر روء بنداں بستگ انت
 بخت ء دہقانان گلگ وتی مسکین رستگ انت
 گلزمین سبز انت ہر کجا دستگ دستگ انت

مے گیابانی کشمیں رنگ رنگیں کشار
 مے چراگانی سزگ ء ہمبوئیں بہار
 مے ہسارانی بزرگ ء سیدانی شکار
 مے ٹینگانی ہکلن ء بیہار ء توار

گلزمین پاکیس بوم تی وش انت امبراں
 موسم ء گورتہ پہ کہیب شہمیں جمبراں
 گل کتہ دہقان ء زمیندار ء بزرگراں
 چاپ جنگ پہوالاں وتی پراہیں کچراں

کہن ء میتاپ ء آپسر ء جو ء چمگاں
 یو دکتہ باگاں برکتہ شہدیں نیوگاں
 کوہ سرء کوراں جت گلئیں باگان ء شگان
 بیا بچارت کہ ماچہ سبزیں اے رگاں
 کورگلاب انت ء ہریک انت مثل ء زاپراں
 خت گوشے ہمب انت کسور لمبوانت براں
 ساہگاں کورانی رد ء سبزیں شنگراں
 سبز نیل بند انت پخش زباد بوئیں امبراں
 پہ ہموش پوتار چیر انت گڈ پہ سر شماں
 بڑگل ء پورت پات پاچن لولارنت جڑاں
 من پہ پاسوک ء نشتگ ء دور گند ء جناں
 پہ ہمک تیر ء ریزگ ء جونان ڈیل دیاں
 درون ء رو دینی کچو ء پاچن بے شمار
 آدم حقانی کرتگ انت اے سال ء شکار

باگے

آدم حقانی

دہدے کہ رنجی گر نچوے ہر دینکہ بشکندی گلے
 قدے پہ سرو سُمبلے ترانے پہ باگے بلبلے
 دوست اچ گلے تازگ ترانت اچ سُمبلے بارگ ترانت
 اچ بلبلے چا بک ترانت دوست مورے نقشین باز لے
 مود گنلیں چم کجلیں لُٹ سہر دنتاں چوٹلیں
 رکت مملیں دپ شکلیں دوست کرامگانی شاتلے
 لڈی چو بگے غلوری ملتی چو سیدے کوہ سری
 گڈے بہارانے چری دوست سروے راستیں شاہلے
 گوشنگ شہی چوش دلبرے دوستی منے ہست انت ترا
 آدم گوں حقانی درا ہر شپ بجن یک باگلے

قاسد

میر عیسیٰ قومی (ترتیب)

بیامنی مرگانی غریب چاہی

چم تئی سہرے رنگ زیبائی

آیتلار یزین سٹھ ہمراہی

بانزل و بالال بر دلاسانی

شرّ اش بندے پہ وہدء پنگاہی

مہلبیں چینکاں نوش بکن چاہی

کاسدی پیکاماں بہوراہی

بہر سلامان و بنگہاں شاہی

زیدوش انت و گاہ چرمیانی

ہر وہد و نیوگ بنت خراسانی

وشیم بوہ کاہنت سبزیں در چکانی

لا لاق انت تو صیف و منی ہانی

چاہی تو میل کن پر دل و جانی

یک برے چہر کن نیم آسمانی

گوات گر و تاک و نند مزن شانی

آسمن گیسو نیوہ پستلانی

سورت و ہنجو یوسف و ثانی

قد و بالاد و چو چنارانی

وشیم رفتار کوہ و بگانی

شپگیں پوزے و خنجر اصفہانی

گونڈ لیس چم و گردن آسکانی

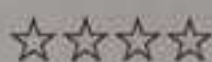
جو ہر دار ابرو مثل و زہمانی

اے نشان یات انت مے دل و جانی

کوشیں سرزانی نند پہ آرامی
نوں ترا محبت کشتیں منی جانی

اُج کجا کائے مرگ آسمانی؟
پیش بکن حالاں رازء پنہانی

تربت ء کائیں پہ پریشانی!
گون انت منا پیغام تئی سلامانی
نشتہ دل تنگ تئی دوست وفایانی
پر تئی دید ء وارت ارمانی
ارس کائنت چہ آسکی چمانی
گون وتی سُنٹ ء چست کن شادانی
بیاراش پہ زہیر واریں دل ء جانی!
مے غماں انبوہیں ببات زیانی

من پر چہ نالیں

نزانیں جمرانت یا نود انت شلو کیس
 دل ۽ درداں مروچی بے قراراں
 منی چھاں بچا پر انت چہ ارساں
 چہ بزرغ ایر کپان انت جسم ۽ جان ۽
 ہے افا زرگاں بر آسمان ۽
 جہان اش درست پتات ۽ شب تہارکت
 چہ بیم اے نالگ ۽ فریات ۽ زاری
 حمر اشاں نہ انت من پر چہ نالاں
 بحیت آرام شب ۽ روچاں دمانے
 سر ۽ لگ انت کہ چو تیراں ریچو کیس
 گشے یک دانگے مان انت ورو کیس
 سرا جہلاد انت چو کور ۽ تچو کیس
 گشے کہ انگرش مان انت چہ کیس
 منج ۽ دنزانت کہ چو آس ۽ د مو کیس
 ننگنداں مردے راہ ۽ رو کیس
 دل ۽ را دردے کیت چنگے گشو کیس
 نیست یک محرے درمان کنو کیس
 من ۽ چارانت گش انت مردے گنو کیس

یہ شری ۽ زانتے تو اے مرد ۽ عاقل
 گج انت چو قومی ۽ شاعر گشو کیس

پاکیں وطن

ملک محمد رمضان

وطن پاک پاکانی پاکیں وطن
 شہ اکسیر ۽ گہتر تئی ہاکیں ۱ وطن
 دیاں جہال تئی ریک چو تنگواں
 چو روش ۲ روشنا، شہمناکیں وطن
 گلن ۽ نسترن چے تئی سیالی کنناں
 شہ الماس ہن جوانیں تاکیں وطن
 ماتئی گل زمیں ۽ وتی ہون ۽ ریچوں

تو اں دا کھو استیں داں واکیں وطن
 گوں آزمان ء تئی کوه ہم کوفغان
 شرف شان تئی بوز ناکیں وطن
 اُلس ء اراده چو کوه مہکماں
 چہ تئی دُژمنان بیمناکیں وطن
 مسلمانوں موت ء شہ ترسوں نہ ما
 سرا تئی، مرگ شرفناکیں وطن

ہالو ہلو ہا ہلو

ملک محمد رمضان

دوشی من رپتاں سیہاں

سیل ء سواد ء شادھاں

ملن ء را در کہیناں شتاں

اش گنور بولان ء دف ء

ہالو ہلو ہالو ہلو

شف روشناہ شہ ماہکاں

مِسْکِ عَزْبَادِیْ بُوْءِ اَمَّآں
 وَاِسْ عِ گِرَانَاں آتَلْغَاں
 مِہْلِیْجِ عِ مَآڑِیْ عِ بُنْ عِ

ہالوہلوہالوہلو

جھٹے یکے اوشتاتہ شاں
 نواں دیم مہلنج عِ گنداں
 آتکھ یکے اش مولداں
 گوشتے گوں وشمیں گندگ عِ

ہالوہلوہالوہلو

پڑچے اذع اوشتاتع ے
 چے چے اذع اوشتاتع ے
 چے دست ساہ عِ شُشْتِیْ عِ
 یا کہ گنوک، دیوانغ ے
 چے عِ تہ گُش تو اش وفا

ہالوہلوہالوہلو

گوشتوں نہ من دیوانغاں

نیکہ گنوک بے سارہاں

آتکوں من سیوی ڈہاڈراں

گوشٹن من آتی گودی آ

ہالوہلوہالوہلو

بردئے سلاماں کونترے

مہ گورے آ کدہ چم آ

بیا اونی تو مہلنجا

لڈوں سیوی ڈہاڈرے

ہالوہلوہالوہلو

تراشالہ بیارا

ملک محمد رمضان

خداشالہ بیاری تراشالہ بیارا

منء کشتہ سیالانی طعنء میارء

سوا آش تو ساہت گوزی سالء کرنء

پچھن دژمنء دی مدارت جمارء

نہ سبیا یاں بشامء ووش گوات جانء

چکے کہ نہ گون انتے اولی اشارا

تئی منگوری جاداں کہ ماراں سیاہیں

چو پیچاں دل ء چو پیچاں مہارء

ہماں دَور باری خدا شالہ بیاری

کہ ماتو گنوں تہنا سیل ء شکارء

ہما گواڑگی پیل، تملارانی ساہء

تَر ایادکایاں نہ کیا یاں کیا راسے

منا کول گیراں کہ تو گو ما بستاں

نہ پہر یزان اش تو من بیسی سرء را

من ء گشت فی رمضان کہ گندے نہ بھلے

کپ فی کوہ چکت ء مکاں واہ ء زارا

۱: بیارات۔ ۲: مَدَا۔ مَدَات ۳: کیا رء۔ خیال ء

دُورِ تِلّا!

ملک محمد رمضان

نوداں مروشی بستخاں
 کتّار سوزیں گہنکراں
 کایاں گودایاں قدمماں
 ہوئے گرنده ہنکلاں
 زاناں کہ گواراں بانڈواں
 جراتاں میناں نواں

ناں کدّہ پچھیں گل بانکء
 لڈو خیں گودی شاریء

میت کناں نوداں زری
 گوارے بکے گل گہنوری
 باغاں نواراں تتری
 گوں سہت ء زور ڈرگری

بندی جڑاں سونے پڑی

دستونک ءِ تعویذ جہنوری

لڈی مہہ گوشان ورتلا

وش کوش سہو پاہرا

سُہوی سمینے ءِ واپڑواں

گوں مسک بوآں آتکغاں

پختڈی کہ شاری پلّواں

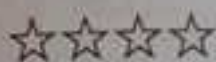
لڈوکیں تاری شرہواں

گوں رحمت ءِ گوں قدرتاں

مالک توئے ما نوکراں

درماں بیاوے او طیبیب!

وش نام بی تا نکہ نصیب

مُر ادیکیں کلات

محمد مراد آوارا آئی

روج ایرشت کہ شب کجلیں چادر میں سرء
 ژند اتوں تیوگیں روج ء تچ غتا گانی تھا
 ڈرنگ اتنت چم کہ کدیں ساہتے آرام یے ریت
 انسرگ درد ء گجا باش کنگ دلپ ء گجا
 چاریں پاسانی شپ ء درد ء ندرگ توبہ
 مجلیں آلام ء ہنچک چوتہار وکیں شپ ء
 مر میں ساہگاں بے زانتیں پہ دیوال ء دراں
 سرسریں دو تلوواں پمئی نزع ”ا“ ء جہاں
 زرد ء چہلا نکلیاں کو کار ء توارے پُرس ات
 چونیں باندتیں سبا ہے پمئن ء کسے نزاں
 ترس برزع پہ ہے آس جنگیں جاہ ء سرء

لیٹ اتوں ہاتری ء پہ دگہ پہنات ء گور ء

شیلکیں گوات ء گور موش نزا ناں چہ گجا

میزان میزان ء شگوست اچ منی گم جاہیں گور ء

یک انا گا ہے ادارو کے منا "ا" ء ہوں سما

انتر ء انبیر ء بو ات پہ ہمک کر ء گور ء

واب گچیں یک نازینکے ادا بنا کرتہ کیا

نرگیں دست ء تہا نگر ہیں گواتواں در ء

کد کدیں بیت کہ واب ء گوں من ہم زان بباں

پلن باریں کدیں ٹرک انت منی سیاہ جاہیں شیاں

ہائے "ا" ء نیم شہی ہائے "ا" ء پلکانی بڑی

ہائے "ا" ء واب ہوں نوں پکن دمانے نہ زری

ہائے چوں پرشت منی دیدگیں چمانی خمار

ہائے "ا" ء واب ہوں نوں چمن ء ترا سیتہ گوری

ژند ء ژولیں دل ء دروتاں پہ کیا نوں ببراں

نیست ہمرازے منا کہ دل ء سوناں یہ زری

روح رہمین ء کسے لذت ء وشہی مہ پشہی

شپء آرامء ز بہرانت ہوں مرک بکشی

چم کہ تربوت ہما وابء گیا بانی تھا

دلء جیرت یکن زیمی گمء پانی سرء

شپ تہار ماہیں نہنگامء کہ چہ سرینتہ

نرم نرم تئی پادر شپء منء تروہینتہ

اے منی کیگدیں گم زور، مراد یگیں کلات

آنچو نوزیک ءے گوں من انگتاء نوزیک بہات

ساہگء تئی بزیں گوا پانی منی جاہ پناہ

جتم جلو کیں گمء آسء چہ امانے پہ رسات

شو

مراد ساحر بلوچ

ہر صبح روج کہ شنگ کنت برا نزاں
 عقل مانروپ کنت، وہم ءِ وسواس
 سِدک گولیت ، گوستگیں کرناں
 اندر ءِ تیزبیت، تئی ترانگ ءِ آس

روت خیال مئے، گوں پچی ءِ سِدک
 روت ہما جاہ ءِ رہ سرانی سر ءِ
 ساہگ ءِ سارت ءِ سبزیں سولانی!
 کنت شوہازوں، گنویں ترا!!

دیم بدیں روچاں ، گرگتگ پہ مَن
 درد ءِ مُورکاں، مچیں ملوریناں
 پہ تئی صبر ءِ پہ وتی تنگ ءِ

من چہ اے آس و پُرسِ شُستِ و گوزاں

نِزءِ من، شَرِ تگے و مانِ شائنگ

ہمیری گرند، و تر و گلی شنزانت

چوں کناں چم پہ چم و میمِ نیت!

اے کش و دیت و آگور و دزانت

ہر قدر زور و وس بکنت دنیا!

آ تک کنت کئے؟ مئے واہگ و راہ و

یا ترا من چہ بندی و موکاں!

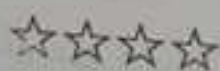
یا پہ قدر من کناہ ساہ و

دل منی جزم انت کیت مئے باریک

دژمنانِ جَلگی چکریناں

لٹ و پل، ظلم و ظالم و ساحر

دیر بن و جھلیں، ژیسے پدیناں

غزل

مرادسا

کدی مہہ گونگیں گل سنبہات انت
 گم و ماں بستگیں اے دل ترہات انت
 در آیان انت دل و ڈیھ سوچیں آ ہے
 بلے پھی سر و تئی ردویات انت
 منا پکر جہان و چہ ہتر چے،
 کہ تئی واہگ منی زند و کلات انت
 میار چے انت اگہ بے سد و ساراں
 منا حد و چہ گیش تو گم مدت انت
 کھاگ زیروک، منی بربادیں حال و
 ترا ہم درد مہر و گور جنات انت
 یک گونڈیں ساہتے پھ نند و نیادے
 ہما گل و نیاتکے تو، سچات انت
 کھیانی گل و، درد واریں ساہر
 اگہ کنت بے حیاں زندگ مہات انت

مید و توپان

اکبر بارکزئی

منی یکدار گارانت

زرانت توپاں و گواتنت، ہیر و ہارانت

تلاریں شرتگانی گرنده جارانت

زر مہشتہ و جگا و توارانت

زرانت پمن نہارانت

منی یکدار گارانت!

مناں، مستیں زر و مستیں توارانت

منی یکدار دیہانی دپارانت

سگاری چول و گورمانی شکارانت

سروں بیہوش و سارانت

منی یکدار گارانت!

تہار کی یے ہر گند و رُدان انت

کشتے دنیا و گوں زند و دوران انت

چو جاتیگ و کہ پتار و سوارانت

شپ انت لنج و تہار انت

منی یکدار گارانت!

کیان انت تتر ان انت لڈگ ء انت
 زرع زرد ء روان انت بڈگ ء انت
 زرع زرد انت کہ جو کبر ء تہار انت

بدیں مرک ء ودار انت
 منی یکدار گار انت!

گل انت پاگاس دیہات ء نہاریں
 ہر کہ ء شد ء مردم شکاریں
 پہ ایشاں مرچی ہائین ء بہار انت

پہ من دنیا تہار انت
 منی یکدار گار انت!

پہ من رھچار انت زیبائی تیاب ء
 گل ء ہمبو ہیں ورنائی تیاب ء
 بدن بے زند ء ساہول بڈ ء بار انت

بلے زردول مزار انت
 منی یکدار گار انت!

اے شرتگ مئے نہ لکزین انت پاداں
 دل ء آسروتی گندیت مُراداں
 اگاں مرچی نپس تنگ ء شزار انت

دیار ء بے دیار انت،
 منی یکدار گار انت!

تئی مہرمن ء درکار نہ انت

اکبر بارکنزی

امروز ء چہ وَت بیزار مَبے
اے دوست گل ء گلزار پے!

سک دوست منارا تو دارے

ہر دردء شریک ئے، گموارے

تو لوٹے کہ من ہر پاس ء دمان

تئی دیم ء بہ ننداں دُور مباں

یک گئے بلے یات بیت انت ترا

گوشنگ من ترارا باز بر ء

بے شک چو من ء تو دوستیں بلے

تو کاراں منی اے کار مدار

اے ہیل ء بکے تو ترک ندے

تو لوٹے ء انگت ڈک کئے

دیم ء من تئی آدینک بہ باں

یک ساعتے اچ تو دورمہ باں

تو لوٹے کہ اچ دنیا ء جہاں

من دور من پہک ء دور بہ باں

من زناں تو لوٹے دست ء و ت ء
 پاہو من و ت ء را و ت پدیاں ،
 رد کپتگے تو سک بشک من ء

چو گشت و ت ء را من نہ کنناں
 رد کپتگے تو، رد کپتگاں من
 پھر من نہ لوٹاں مہر چشیں
 زند ء چہ من ء را دُور بکنت
 بیگانی تئی باہوٹ بکنت
 دُرگوشیں گلانے جوڑ بکنت
 تئی دست ء منا مجبور بکنت
 بیزارانت من ء را مہر چشیں
 اے مہرے نہ انت اے مہرے نہ انت
 اے سہرے بدین ء مہر کشیں

اے مہر ء وتی اے مہر ء ہر
 تئی مہر من ء در کار نہ انت
 تئی مہر من ء در کار نہ انت

من شمسے آسمانِ عنہ لوٹان

اکبر بارکزئی

چہ کر تانی کرنِ ء

منی اندرِ ء مردے روجِ ء شپِ ء

آہِ ء پریات کنت

کرِ ء کوریں حُدایاں گول بُرزیں جہانِ ء

بزیں آ زمانِ ء

ہے زارِ جنت،

شمارِ مبارکِ فشمے کلکشانِ بات!

مہِ ء روجِ ء پورانی پر اہیں جہاںِ بات!

نہ لوٹاں من پر نورِ ء گنجیں جہانِ ء

شمسے زیبِ ناکیں مہِ ء کلکشانِ ء

من لوٹاں وتی بندرِ ء حاکِ ء دانِ ء

کہ آبِ ء گلِ ء چہ ودی بو تگولوں من

منی ساہِ بستگِ گول پاکیں زمینِ ء

شمالاً نقبات و لجهات آسمان ء
 من ء بس انت اے سیاہ غم ویرا نہیں گرے شک
 منیں بڑگ ء

بل انت سا ہے بکشاں

پہ آسودگ ء

گل زمین ء سرء

اوسہیل غمہ غم و روج ء شاہیں خدایاں

شمے من بزیں آسمان ء نہ لوٹاں!

من ء را منی گلزمین ء بہ بخش انت!

منی جان ء ایمان ء دین ء بہ بخش انت!

بلے آسمان ء خدایاں چہ کار

گوں اے بے نپ ء ستھیں پریات ء زارء؟

چہ کرنانی کرن ء

منی اندرء

مردے روج ء شب ء

آہ ء پریات کنت!

پلانی حُشکیں پن

عطا شاد

پلانی حُشکیں پن پچے چو بیوسی
تئی سیاہیں ملگورانی حُشکیں دامنء

چو کہ منی ارساں، رچنت!

گیریت منء سیاہء تہاریں عاقبت

گوں حُشکء پینا ریں دلانی واہگاں!

سُہبء سَمیں تاں پلوءء کیتء گوزیت؟

جی پتی ملگورے شنگیں موسمء!

گوں ماہکانیں دروشمء!

چہمیت انارکاں روہیں

لرزیت رکاں بام رنگیں

پہ سمین ۽ ناز بوئیں ”لہرہاں“

تئی مہلبیں سیمء کدی لرزیت

کدی کنت گار

جو بخت ۽ منی،

امیت ۽ دل بہریں سکین

کد شکت ۽ کد پہ سد کی

واب اوں کہ آگا ہوں نہ زانیں مرتگوں کہ زندگوں

دور..... من چنال ۽ سارت ۽ بیکیں ساہگ ۽

چوں نشگے !!!؟

گوں شیشگیں آپ ۽

پہ دست ۽ منگلیک

پادانی پادینک ۽ شلیک

گوازی کئے!

چو کہ منی زندئے، پتئی عشق ءِ گناہ ءِ شاد ہے
یا کس مزانتیں جت ءِ مہرانی مزدحا لور!

اوسن

درو..... اچ چتال ءِ سارت ءِ بیکیں ساگ ءِ
گول نیم روچی میں ہلا ہوشاں ترا چاریں
کہ چو "شار" ءِ اول تئی
تا پ ءِ انت دازانی سرء
سنگیت روج ءِ کنگلیں برمشاں
پہ پلئیں بانک ءِ پلئیں رزا
واب اول آگا ہوں، نہ زانیں زندگول کہ مرنگول!
سہب ءِ سمین تان پلو ءِ کیت ءِ گوزیت!

ماں شیشکیں آپ ءِ
تئی مہ گوئیں دروشم

پہ ملگوری رگام

ہنچو جلاشک ایت

جنت چومو جیس دل اوں

پہ تی گورے بیوانگیء

یا چوتی طفلیں دل ء گندے من ء

واب اوں کہ آگا ہوں، نہ زانیں مرتگوں کہ زندگوں!

سُہب ء سمین تان پلو ء کیت ء گوزیت!

پلانی سُکلیں پن پچے، چوبے وی

تی سیاہیں ملگورانی سُکلیں دامن ء

چو کہ منی ارسال، رچاں

”بانک“! بزور اے! آسکی پلہاں

کہ دوشی گوشگ ات میر ء من ء

بے وانک بے!! چو وانگ بے

چک چنے ء پادکائے!

چوں من ء چارے!!

سراوں بیت جہل،

ءچیم اول کپیت،

پہ باد گیر ۽ کنکران

آپ ۽ تہا

گنڈیں، وتی ماندا تگلیں بشک ۽

گول بختیں چادر ۽

دست ۽ کٹار ۽ کوپگ ۽ ”بردوں کپیت

دل جو جنیں زہگانی شہد ۽ شکلیں واب ۽ پر شیت

سُہب ۽ سمیں تاں پلو ۽ کیت ۽ گوزیت

ہوشام

عطا شاد

”بہا بدن، خمار دیدگ و شپار مہری،

گلاب برپ انارک،

شراب شہد رکت،

جرشک پل حدگی،

بہشت کوش جنزگی،

اگس بہ بیت مجلسی،

اے سرد سردی شپ، پہ گرم گرمی بوسگی درداں

بہار گاہ و ماہکان سمبریت“

”اوسر بچار، اوسر گنوک!

رگند کیف بستگلیں جڑاں،

ماں شیشگاں،

چو ماہکان تلو سنت

خمار دیدگِ غمِ شپارِ مہرِیں بہا بدن
 شرابِ بے وفا نئیں شیشِگِ انت کہ تنگے توئے تنگے مَن
 پہ ہو رکِ غمِ خشکیں آسِرِے پر شنتِ غمِ بہر بہر بنت“

ہو!۔۔۔ اگس بہ بیت نہ سستگیں تلنگے عمرِ آسِرِے بہا!

”بلے آ مورمانٹ

کہ پہ چیرِ اندری“

پہ ایوکی،

پہ درد واریانی دست ایر موشیاں

کہ سیاہ چکیں زری نمائیں مہر انِ عمرِ زگِ انت!

پہ ارس گیریِ ہوس

انارہل ہنگیں انارکاں شہِ تنی نئیں، نہ دستگیں دلِ آترہنگِ انت!

پہ نامِ متیانی بے وی

شپانی سیری لذتانِ آ تنگِ انت!

(تہ پمن چپی بے بیت کہ غیبت)

دل اول سچیت !!

”دل اول سچیت ءو بیچ نہ بیت

من دوشی چوں آ روج موجریں پری ز باد ءو شار

دال سباء

پہ پگ ءو بوسگاں چو شہد رکت تنگ اتنگ

بلے اے مسک ءو مہلبانی شپ ز ہیریں ژندی ءو

ندات بیچ کلوه من ءو

سباہ ءو ہیر ءو پوپلیں سمین پدا گول خون با میں زیملاں شگو ست ءو شت“

”او پیل و تمبلاں!

ماگل سہتگیں دل عز بہیر وار تگاں

کجا بہا بدن، کجانہ سستگیں تنگ

اداتہ بے بہائیں ہرنہ سستگیں تنگ بیت بہا بدن

کسے پہ یک تنگ و کسے پہ ہزار تنگ“

”بلے تا کد!؟“

اے سرد سردیں شپ

پہ دل سچو کیس بے وی

پہ زہر و گچگی و شیشگاں گوزیت و درد وار بیت۔

سباہ و ہیر و پوپلیں سمیں تا کد و

گوں خون بائیں زیملاں ہوار بیت و کار بیت

ہوار بیت و کار بیت“

جنوزان

عطا شاد

ہالو، ہلو ہالو ہلو
 سازان! شلین ات زیملاں
 گوں چاپ ءو ڈہل ءو ڈکر ءو سرتا ءو وش لہر میں توار
 پے دستہا رکی دل ء
 سیری جنوزان ء مبارکی دل ء

دل کو تلی چھی یے

بہا بیت مہر

پرس ات حانی ء!

ہالو ہلو، ہالو ہلو

زرشان کن ات اے واہگاں

یکے من ءیکے توئے، (چندی دگے شاری ءو دابانی شلی، سنگین ءو دریں

(سومری)

چندی جنیں زہنگی سراں پہ سردری

دیوانِ عودیا نہیں دَرِءِ

پہ پینڈگِ نَز آ رنگِ اُنت

(اے واہگاں)

چندی جنیں زہنگی سراں پہ سردری

سیری جنوزانانی سیاہیں عاقبت

پاہار تگاں!

دل کو تلی چھیے

بہا بیت مہر

پُرسِ اِتِ حائیءِ

ہا لوہلو، ہا لوہلو

ساراں کن اِتِ ماہیں جنکِ ءِ را پہ طوقِ ءِ سا نکلاں

ہنچِ رَجیں موردانگاں، بندی کن اِتِ، پہ لعلِ ءِ آ قوتانی میری چلوواں

شاریں سری ءِ جُندِ کن اِتِ

شہینقیں متاچانِ ءِ پہ سیری اطلسانِ سائلِ کن اِتِ

رُمب ات پہ عاروس ء ہزاری کلمہ ء
 گچ ات سرون ء میر ء شیرازی کومہ ء
 دل کوتلی چھی یے

بہا بیت مہر

پُرس ات حانی ء

ہالو ہلو، ہالو ہلو

داغان! زریں ات ماڑیاں

کوٹ ء قلاتان ء پہ پاہاریں دلانی دوپ ء مسک ء مہلباں

ارواہ روت!

پیر ء پکیری آہ الاہاں ملوٹ

ارواہ روت!

مست ء مُریدی سہتگیں زردانی اُفاراں مپُرس!

دل گار کنت!

عہدانی آماچاں مہ گند

کوٹانی پدیا نکاں مچار

دل گار کنت!

رنجین دل ء

تلوس میں سیری جیہاں !!

دل کو تلی جی بیے

بہا بیت مہر

پرس ات حانی ء

ہا لوہلو، ہا لوہلو

سازاں! شملین ات زیملاں

گوں چاپ ء دہل ء ڈ کر ء سُمرنا ء و ش لہریں تووار

پہ و سگہا رکی دل ء

سیری جنوزان ء مبارکی دل ء

ساہ گندان

عطا شاہ

ساہ گندان ءِ چم پاچی ءِ بے وانکی ءِ اَسْت اِنْت زُبَان

چمے بہ بیت پہ گندگ ءِ

گوشے بہ بیت پہ اشکنگ

امبروز ءِ گران باہندیں آشوپ عاقبت اوبادگاں پہ ساعت اِنْت

ساہ گندان ءِ

گندنت ءِ بے روک اِنْت چم

کز اِنْت بلے گوش اشکن اِنْت

ساہ اِنْت ءِ بیگواہ اِنْت زِنْد

گند قہر ءِ مہر ءِ آدمی گستائی ءِ

ارواہ ءِ چہبا نساں سر ءِ زرتنگ جہاں

کز اِنْت تئی گوش ءِ منی گنگ اِنْت زُبَان

تو چو بدل زرتیں زُبَان ءِ ممت ءِ بے باورے

من چوز میں جنبانی قہریں نیت و پید اوراں
 تو پہ سرگاراں گپنگلیں کوٹ و قلاتان گلے
 من پہ ہوتی میراث و ماتیں گل زمین و تلو سواں
 من آدم و ابا و با و گاں

مہرانی حقیں وارثاں

راستے کہ تئی سوب و من و مرگی گتے

شاتے کہ تئی زورا کی و مرچی پدا، زند و یلیں بچے جتے

بچ آجونی

بچ ایمنی

بچ گل زمین و دیدگ و زرد و مراد

بچ غم جتیں بنی آدم و رکینگ و جہد و مراد

بچ دیر مانیں شادہ و شوہازگ و مراد و مراد

بچ زند و مہر و محبتی ارمان

مستاگی عذاب و آسری

تو پہ سرانی گڈگ و زند و حیا لان و گشے!؟

پہ سب دگ ء داشت کنے پل ء چہ بوتالانی ء !!
 مرک ء منی لوٹے، تہ ارواہ ء یکش
 کوش ء منی باڑائے، مہر ء واہگاں پا ہو بدے
 بیگو ابی ء زہرے بلکن رُژن ء مینگ ء ایریجک
 زانت ء بلکن تیر ء نشان
 من پہ مرگ گارنہ باں
 مہراں کہ آوارنہ باں
 داں عاقبت اُست انت منی گامانی رُند
 داں زند بیت روک انت منی ہونانی لیک
 من مرتگاں، تو ہم مرے
 تو زندگے من زندگاں

گال

عطا شاد

پہ ہوشاماں ترہیت بشامیں زرد ءِ غم جتیں بولان
 کپنت بیر ءِ سرپنت دمپال ءِ سبزیت سُرگیں بولان
 سگار ءِ حوں چکلیں زہ بیت کہ لعلیں رُک ، مانا یک
 بہ بیت کاڑ ءِ کہ ڈیہہ ءِ غم ، گُشاں ما سرجمیں بولان
 زمین جب ءِ خدا بند انت ، چو سالی ٹھی ءِ نالیت
 بنی آدم گُشے زوراکیانی ، بے وسیں بولان
 کپنت واہگ ، دل ءِ پت ءِ چو سُناپیں ڈگار ءِ ترمپ
 منی ہُشکا وگیں زرد انت ، منی ہُشکا وگیں بولان
 رگام اہت انت سُنت ، عہدی نہ اہت انت نوبت ءِ باری
 وداری کد ، دل ءِ رہ سر ، کدی دل مانگیں بولان
 وفا یک ، مہر یک ، ارمانی نہیں دل یک ، منزل یک
 پہ تو بھمبور بات آباد ءِ پہ من محریں بولان

زہیروک

کریم دستھی

چار مناداتہ موسمی گنوشاں

ترانگ ء پرینتہ زری نو داں

من تئی دردانی بلہ زیراں	من زہیرانی قدحاں نوشاں
و شگوشیں شان تو دنت شوندا تء	پل منا پریناں تئی یات ء
بیا کہ پنگارتہ کلن زہیرانی	شرج و آہو گرد کیں جانی
دروہی ء بے سیتیں رگام جلی	شپ وتی پاسانی پدا بکی
ندر باں ما پہ زند ء ہمراہی	وش گداراں زید پہ بہار گاہی
ما وتی زند ء زہ سراں چاراں	ماوتی چمان ء براں کاراں

جی ہماو ہد ء ساعتاں شرئیں

گندوک ء کیتیں ماہ پری دڑیں

زہیروک

کریم دشتی

دوشی نہیں فریادتاں کیوتانی

حاتروں کڑتہ دردے چیلآمی

قاصدے دوست وچم منی راہی

دروت و احوالاں، گوش پہ مستیگی

نود چمانیلک بوئیں زراں کایاں

ماگشاں دوست وچمپراں کایاں

ماں بہارگاہ و گواڑگ و پلاں

گند منی گوگائیں دل و ہلاں

کوچک و گیا باناں وت و میلاں

یات من و گلن و تندگ و نیلاں

اومنی جانی! او کہیبانی

عنبر و وشبوئیں زبادانی

اومنی جانی! بیا کہ بیاہانی!

دوچ گر

کریم دشتی

دوچ دوچ دوچ جامگاں زریں
 در آمداں پہ گنڈے مہریاں بدوچ
 شپ ء تاں روچ
 دوچ، دوچ

مچار، زورے مزے دے موجباں کدی
 نزانت کار!

دوچ موکی ء مولی
 در آمداں پہ جامگاں
 پہ جو ریں وں نیتکاں دوچ

چیا تو ریچے چمے ہر دگاں؟

کیا ترا پہ نقش ء شات
 کے انت کہ پہ تو چیا کوئے کند کنت
 ترا پہ جامگے کہ دو چگ ء انت

آخوٹہ پہ وت اش گنگ
 تئی گور ء کدی ٹھی، براہ دنت!

بے پجار ہر دگ ات رچنت ہم ء، کور بنت!
 گڈا ترا پہ کس یے گنگ ء نہ ایت
 گڈا ترا پہ کس یے کار بندگ ء نہ ایت

منی کیگد منی چمروک

اشرف سر بازی

شپ ات ء آسری پاس ات
 تہارات سک تہارات شپ
 کدی من اے کش ء لیٹ ات کدی من آ کش ء لیٹ ات
 نہ اچ بیم ء تہاری ء
 نہ اچ تہنائی ء ترس ء
 نہ ہم اچ تر سنا کیں رسترائی گزرگ ء گا پاں
 نہ اچ دنیا ء جھل ء دُر بنیں اندوہاں من غم گت

منی غم کیے ات..... آ غم!
 جگر تر کیت..... دوکپ بیت دل
 جوازت نیست زبان ء ہم..... زبان بندانت
 دوسیں لٹھاں دپ ء دروازگ اش کپتگ۔

اگاں حالان دپء کاراں بہیں بدنام من تو ہر دو میں دوست
نروت او پاراگاں درواں دلء داراں۔

آنا گاہء!

منی چم تڑا تک آنت دل اہینگ ٹٹ

من چے گنداں؟

منی کلن دپء ”نوریں براکے“ اتکہ اوشتاگ

منی گام و ت سرء و ت چست بوت آنت دیم پہا گرندهء

ہتموں چست گت ء تہ گنداں نوکیں دنیاے

نہ من جہلا دول نئے بالاد

ہمک چی درنگ انت میانچی ء آ زمان ء زمین بیگ ء

من چم چوشانک دانتت دیم پہا دست ء

عجب یک روژناسک روژنائیں نورے ماں شاتگ

ہماں سر پہمک ء نور ء در آ تک بہ کلگے تڑندیں

تنامیں انس جنس ء آپ گوات ء کوہ دانکہ ریدگیں شنگر

ہمک چی لرزگ ء لگ ات

زراں در شانت مرورد..... دُور دنساں جوڑ بوتنت

بیامنی پھر روک بیا تو!

اشرف سر بازی

وہدے!

کہ ڈیل اول من دنیا ءِ دُور نہیں غماں چیر تڑیت
 ءِ اے سلگ ءِ پیلشنگیں زرد ءِ تہا دل ایر رواں مہ بیت
 یک انا گاہ ءِ! تئی یات!

دل گیر تگین پل ءِ ہے ڈول ءِ پچ پلینیت۔

گشے زاناں مس دراہیں عمر ءِ کدی ہم گون غماں دُچار نہ کپتگوں
 ہما دمان ءِ تئی یات ءِ عکس ءِ چہ ہوش ءِ کیتو ءِ کشاں ءِ دل دست ءِ دیاں
 زاناں! من تئی تو سیپ ءِ بکناں! یا

ترا اڈ کنو کیس ہما حداء! کہ

چہ پاد ءِ ہنیزاں داں سر ءِ بان ءِ تئی یک یک چیز سمہینگ ءِ
 ہچ زانت کاری پشت نہ کپتگ ات۔

گشنت! چہ خد ءِ ابیدر گہ کسے ءِ پادانی چیر ءِ سر ءِ ایر دیگ کفر انت
 بلے! آکس کہ چہ خد ءِ روک ءِ سر تک۔

ء۔۔ خد ءِ دُراہین زانت کاری مس ہمانی ءِ اتلگ ءِ کٹت۔

گڈاں! آئی ءِ سجدہ کنگ ہم گناہ نہ انت

کہ! آمس تیوگیں دنیا ءِ تہا یکیں دانگ انت۔

کوکو پوت بازیں مکن

صدیق آزات

کوکو پوت بازیں مکن
 مہگونگ ء یات ء میج
 دل سہنگیں پاہار کنت
 من پہ کراگ واب گیتنگ ء
 پہ مشکلی سہویتنگوں
 نوکی ترہتہ کپتنگوں
 بالی کپوت وش نالگیں
 پمن چیا دل سہنگئے؟
 پہ بڑگی کوکو کنے؟

منی آزیگیں چپاں پدا
 پہ زیملاں تازگ کئے
 من پہ گدارے لوٹگ،
 دل کہ مری ء بے وتی
 ڈن ء ڈگار ء کوچک اں
 ء کوہ ء تلارانی مچک
 تو کو کو تپے مکن
 بہراں دل بیگاں ماں مدے

(کہ) زند ء ایتانی چراگ

نوکی ہمیش انت کشنگوں
 زند یے منارا تو مدے
 مرگ ء مرادان ء مہ پل
 عشق ء شزاریں برزیان
 نوکی وت ء جہل آرتنگوں
 زند ء مزاری پنجگاں
 نوکی وت ء چڑا نگوں

زند ء غماں آسودگوں
 مرگ ء ودار ء نشنگوں
 اے سنگیں ڈن ء ڈگار
 گیمرتگیں باگ ء بہار
 اے چمگ ء لنجیں حصار
 پیلوشنگ انت افارگاں
 (تو) پہ کوکو ء سیاہیں جڑاں
 ارس ء رگامی گوارگاں
 سرسبز ء ڈولدارش کنے
 مہگونگ ء جوڑیں جفا
 زند ء اُمیت ات پمنا
 (کہ) دیر انت شمشوشتہ اچ دل ء
 (تو) پہ زیملے کوکو کنے
 زند ء تہارونکی شپاں
 نوکیں اُمیتے شہم دے
 زند ء اُیتان ء دے؟

مرک ء چتا اچ من کنے

مرک ء مرادان ء پلے

کوکو کپوت بازیں مکن

مہگونگ ء یات ء مہ گنج

دایں دل ء آگہ مکن

بہراں دل ییگاں ماں مدے

زند ء ایتان ء مدے

مرک ء چتا چہ من مکن

مرک ء مرادان مہ پلے

نوکی، ترہتہ کپتگوں (کہ)

کلکشان

صدیق آزاد

ترازگانی کلکشان سینگار کنت   دل پہ نیادے ساہتاں پاہار کنت
 گیر کنت دل آتہار مائیں شپاں   یک جہانے اچ منا آزار کنت
 دل وتی کجینتگے واز آرتگ   واز مندی تئی من ءچہمدار کنت
 دیدگانی ارس شنزانت پہ دردی   کدہ ءکیفاں گم ء سر باز کنت

آزماں پلپیت شنگ ایت ماہکان

زندمانی دروہیاں پلگار کنت

مژدہ

صدیق آزات

ہمبلاں بشکن ات

سومریءِ جلشکاں ز بہرانت

کہ من سومری سازتگ

براہ داتگ، نمہ دار کتگ

پہ مڑا ہے وفا ہانی بر زیں کلات سازتگ

سک میاری وفا اول کتگ

محر میں لذتانی و دارء

اے زند پہ دو زندء کتگ

یک دڑیں مہ لقایے حد اول کتگ

دروہ امبازتگ

سومری ۽ جلشکاں ز بہرانت
 کہ من سومری سازتگ
 براہ داتگ، نمبہ دارکتگ
 ساحریں سومری ۽ سکین ۽ پدا
 ہمبویں واہگان ۽ نپس گیرکتگ
 تاسکین کدہاں خون تنگارکتگ

سومری ۽ جلشکاں ز بہرانت
 کہ من سومری سازتگ
 براہ داتگ، نمبہ دارکتگ

بے نہیں مہر ۽ بازیں وفاہاں
 منی واک ۽ ووس برتہ،

من بے تواناں
 من ۽ دوستی ۽ نیست گیشین جوازہ
 پہ باہوئی ۽ آتگ اں من

پہ شورغے صلاح ء

کہ ایچ سومری ء پیرکاں

سومری ء جلشکاں ز بہر انت

کہ من سومری سازتگ

براہ داتگ۔ نمہہ دارکتگ

چے وفان، وفا چے نہ انت

کے بزانت انت

بلے پر شما شاہدی اے روان

کہ من بے وفاؤں

اگن اے وفا یے نہ بوتگ

سومری ء جلشکاں ز بہر انت

کہ من سومری سازتگ

براہ داتگ۔ نمہہ دارکتگ

ہمبلاں دیشکن ات

دکڑے دہلے سر ناء و شین توارے،

گشے جہہ جنگ عاشقے چار موٹیس نصیبے،

بچارات

منی چم منار اندہرے آگے انت

ہما ساحریں سومریے جنازہ

وتی گوپکے بے وسیں عاشقاں زرتنگے تر دگے انت

ہو، ہما ساحریں سومریے جنازہ

شادہ ہاں دیشکن ات

نودنوراں شلمان انت

زبادے گلے چندنے تر مپ شہزنت، عشق آزات بوتگے چراسومریے

منی واہگانی اے چول و چہر

صدق آرات

منی واہگانی اے چول و چہر

برے راہ بنت برے چاہ بنت

برے ماہگانی و برمش بنت

برے سیاہ و نچ و تہار بنت

برے پتلیں زری موج بنت

برے ایر مویشیں تیاب بنت

برے کہلگیں جن و سہن بنت

برے ہوشیں گل و دروت بنت

برے ترہانی شگاں بنت

برے گراں گمانی انان بنت

برے جل برانزیں لوہار بنت

برے مسک بوئیں سمین بنت

برے پل بنت برے بنت کڑمگ

برے گرک بنت برے گرگ

صدیقِ آزارت

تئی توشناں دل ءِ ہچ برنیاراں

نہ ماراں من پشیں درداں نہ ماراں

منی زندءِ متا ءِ مرگ ءِ توشگ

تئی یات انت دگہ ہچی نہ داراں

وتا جنجال مکن پمن کہ وت کہ من

دگہ تلکانی آموچکاں نہ چاراں

یہ شنگ انت جوتئی شنکیں مہرانی

نہ جنت دل! پمنا ہچ بر نہ گواراں

کیاں آترانگاں دل ایر چت چوں

چہ پیم آل من! گنوک انت ءِ نہ ساراں

ہجن گیشتر رپیں تیران دل ءِ را

نہ ماراں من پشیں درداں نہ ماراں

کدہ پر شنگ اُنت

صدیق آزمات

نوداں شترتہ

کوشاں کشتہ

من دی دیتگاں

گاریں ہمبلاں

سوت غُ سہبتاں

ناج ہتر ڈگاں

کیفوں رُ پتگاں

نودان شہزادہ

کوشاں کشتہ

ناکہ جہراں

انگیراں گتہ

نیلین آسماں

بے رحمیں جواں!

بیرے سہتہ

کدہ پر شنگ انت

کیف اش رتگ انت

دُریں درم گوری

مُونجا بیتگ انت

اَرس اش رتگ انت

آر سیگیں جڑو

مہناز

ماہکاں پلّتہ
 جڑو پدا اتلگاں
 جمرّاں پوشتہ
 نیلگیں آسماں

یات کنت دل منی
 گوستگیں نوبتاں

آرس مرور دین
 آپری گونگہ
 آتلگہ آنت دیدگاں
 جنبہ آسماں
 اے زمین عزمان
 لرزتگہ کل جہاں

ماہکاں پلّتہ
 جڑ پدا اتلگاں
 جمر اں پوشتہ
 نیلگیں آسمان
 یات کنت دل منی
 گو سگیں نوبتاں

ہنپشی ماہکاں
 گوں جڑ پدا جیہراں
 گوارگان انت جلاں
 خون در پچتگ
 اچ پری گونگ ء
 کوہ میں دیدگاں
 ایمن ان گل زمیں
 کوراں کلیں جہاں
 نیلگیں آسمان

ماہکاں پلّتہ
 جڑ پدا اتلگاں
 یات کنت دل منی
 گو سگیں نوبتاں

ریٹا

ملک محمد طوقی (زاہدان)

من گنا ہے گت گنہگاری من ء
 دیم پڑے دیوانگی آرت ء رینت
 واہگ ء من دُنْب پہ دُنْب ء رپتکیں
 لوٹھوں چائی نمیرانی۔ بے
 واہگ ء آسر پہ نابودی رس ات
 باریں کئے کہے گار بوت۔ کئے ء سینت یے رس ات
 جوڑتوں نقشے مہ واب ء شکلیں
 چار دھی ماہے۔ کج ء و شگونگے
 من گنوک ء دل گنوک
 (سہر باتیں دُرک ء شہدیں زبان)
 حال ء شمشتوں ، جی اول گشت
 من گنوک ء دل گنوک
 ماہ ء روج ء کلکشان ء رود ء سکور

کئے بزانت پرے چے ۽ پرے کئے تلو سنت؟
 زند ۽ رند ۽ یا پرے زند ۽ شجنت؟
 زند ۽ مہلوگ گج انت؟
 چم منی کور ۽ تہارت
 یا تہارت ۽ گج انت؟
 ماہ ۽ روج کلکشان ۽ رود ۽ گور
 سر جنان انت پہ وتی ماہیں گج ۽
 پہ وتی مہلوگ ۽ کلنت گنوک
 پہ وتی ماہیں گج ۽ گج انت ہموک
 تو گنوک ۽ من گنوک

مے گنوک بے طیب ۽ بے حکیم

مے گنوک مے طیب ۽ مے حکیم

لذت ۽ مہر و فاء شعر و سوت
 تو چہ من یا من چہ تو دست گتگ انت
 واہگ ۽ زانگ کسی میراث نہ انت۔
 (قدح ۽ سر ریح، گالاں پوہ ہے)

یا چہ وت، یا چہ من ء بے موہ بے
 لذت ء ساعت نمیران انت گوشت
 زند لیے سہب ء سباح ء ساہگ انت
 واہے واہگ، واہے زند
 واہے پہ مئے بے وسیں زرد ء مراد
 من نبوتاں، ہج مبات
 من نہ بوتان، ہج مبات
 کج مبات ء مہ مبات ء روج مبات
 گیدی ء آچے کپات ء بنگرات
 زند ء واہند، کوہی دل تئی پیلشات
 واہگ ء سبزیں کشارات گیرآت
 من نبوتاں ہج مبات، عالم سچات
 ساری ء مئے، سر پہ ریٹائی جگ!
 بیل منی بچکندگ انت،
 ندر پہ تئی بچکندگ ء باریں بگوش
 چے گوشتے؟

اے ساری انت یاواری انت؟

سارے وارمے گرنے جاڑیں دُتگ اُنت

ندرپہ ساریں واریء

اُفپہ واریں ساریء

او منی نیلی ماں میانی رو دَرہت

تئی شگانے پتوے دات نباں

زندگ باتنت گونڈیں تیری شگان

من پہ ایشاں بندرہاں

تو سلامت ہے، تا ماہم زندگن

ساہ سلامت بی تہ گل بچکند کنت

ندر پر تو۔ ندر پہ سیاہے سروریں

ندر، پونزے واجہے ایشاں ویلیں

مات ہپ چہری، گہار حیرات بیت

ندر، پہ ماتاں بتگ ایش سر پہ شما

من نبوتاں ہچ مبات

شیرے روجے واجہے بندر سچات

اُفپہ واریں ساری

ندرپہ ساریں واریء

تہنا پہ فاروقِ ہزار نازیں گندگاں

ملک محمد طوقی

شبِ جتیس روچانی سباہ دور آنت ء نہ آنت
 کئے بزانت مرگ مے بلکیں ہم گدی گندگ آنت
 ملک موت بیا کہ پہ پُخشیں روچے ندر بان
 بیا کہ من تہنا پہ وتی بیلاں زندگاں
 تہنا پہ فاروقِ ہزار نازیں گندگاں
 چوریک ء ماتی گل زمین ء بچکندگاں

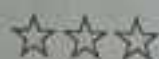
واہگ ء ہلانی میار باتے بچ منی
 شبِ جتیس روچاں تو مگنداتے بچ منی
 گیدی ء چم سہراں بہ سگاتے بچ منی
 مشکلیں روچاں بچ مگنراتے بچ منی
 پہ شگانانی دیہی شہماتاں من وتاں
 چم سہراں سگاں، تئی بلاہاں دیم پان باں

مئے امانتاں رندی چوریگاں سر کن ات
 واہگ ء پٹاں میل ات کہ تھی گیمرنٹ
 میل ات کہ چوری گوانزگاں گوہنی زنانت
 میل ات کہ حق ء واجہاں تہلا نکاں دینت
 میل ات کہ زانت ء پہ بہا نیادیاں برنت
 بخشنت پہ کوڑی ء وتی گوہر کیمتاں
 میل ات کہ عمرے پہ گلاگ آسر بہ بیت
 پیش کہیں پیری بات منی، پٹانی کتاب
 پہ گلاگ من عمرے باہیتہ، سچ منی
 چو مہ بیت پرّام انت پیری تھی پت ء
 تو منی زرد ء آپش ء گوہر کیمتے
 ہاں منی کچھ پیش کہیں پیری پنت دنت
 پہ ہزار اُمیت برنگوں زانت من نیادیاں
 من وتی گوہر قیمتی دانتت پہ بہا
 زانت بہا بوت ء لاپ منی انگت گرونگ انت
 گرونگاں من کہ آدم ء پنگ گرونگ انت

برہنگاں من کہ آدم ءِ دُتگ برہنگ انت
 آج ءِ لمبوکاں تری ءِ ہشکی یک بنت
 دل مہ لرزات تہ پاد ہم جاہے سکت بنت
 دل مہ لرزات ءِ دَسْت ءِ مس جیگے سکت کئے
 پت ہماروچی نیلگاں دَسْتِ وِش کنت
 مات ہماروچی پہ ہلو ہالو دَر کپیت
 پلے من جیگ ءِ جنت گہارات حیرات بیت
 کج ہزار نازیں پہ کہیب دَسْت ءِ دیم کنت
 بالاج ءِ گال انت انگت ہم راہ ءِ شپ چراگ
 او منی ورنایاں گچیاں گوش گن ات
 دَسْت رَس ءِ بالاد ءِ مرنجین ءِ بچ منی
 من امیرانی نیاد ءِ دیواں ءِ دپتراں
 پہ کنالانی پلگیں و نگاں دَسْت بجن
 یامرے یا پہ شیرہ مردی سو بے برے

ہائیل و قائل

ملک محمد طوقی

بلکیں ما بندری بے وسیں مرد میں
 بل کہ بگ جتی زھگے و پہوالیاں
 زاناں پیرک منی بوتہ یک شوانگے
 زاناں بن پیرک و ناموں ہم گارکتہ
 بل کہ واری مے میراث، و بے بندریں
 راجی زند و تپوکیں جہاں پہ شما
 بوتگ أنت، مرچی ہست أنت، باندامیئت!
 زند و روچانی آسر پہ کئے دور بیت؟
 واہگ و نابزانتی منی بیر بیت
 جہلگہ و واہگانی، تئی آج جنت
 مرچی نوبت تیگ انت۔ اگن نوبتے!
 تو و من آدم و پُگ و رند و پد
 من کہ ٹوہیں خدا وند و پچی نیاں
 تو کہ ابلیس و رند و پدے ہم بگوش
 کئے پہ کوکنزگا ڈڑی و رپت کنت

یا چہ راہ ءِ روئے ، کئے تڑا سہار کنت
 ناکوزا ہستی ، دپارے منا ہم بدئے
 اے دپارتی دپ ءِ جور بیت کچھلیں
 روچ در آتکہ ءِ سیادانی چم ہم پچنت
 تڑاس مکن ، زیکیں گپانی تران ءِ منہ گپ
 لاپ منی سیر کہ بیت تہ شموشکار باں
 من تئی براس ءِ براہندگ ءِ باسک باں
 تو نزانہ کہ من بوتگاں چو لڑے
 گو سنگیں نوبتانی میاری نئے
 کے گنوکان ءِ زھگان میاریگ کنت؟
 نوں بلے رُستگاں گوں تو ہم کوپگاں

لاپ منی چند ءِ حیرات ءِ سیر نہ بیت
 پرچے مونجائے گپے یہ جن برات منی!
 واجہ قابیل ، ہانبل جون ات برنت
 مرچی ہانبل ءِ برازاتک ءِ وارث مناں
 بیا منی ناکو ءِ خون بہاء بدئے

پک

ترینوک ملک محمد طوقی (زاہدان)

دوئیں چمآں گناہ بچکنیدت
 ماہکانی جَلشَلگ ات دیکی
 دوئیں رکانی بارگیں شیب ۽
 آچی لمبو کے ات کہ برانزے دات

لچو ۽ پرچہ واہگ ۽ گنگلیں
 گوں نگاہے خمار ۽ مست رنگلیں
 شاتک اوں داتنت چم دوئیں گشت ۽
 باید انت مہر آسمرے داریت

ساہگے ساہگ ۽ سر ۽ ایر نشت
 رازداریں شپ ۽ تہاروکاں
 ساہے من رتھے ۽ سر ۽ لرزات
 پکے ۽ ماہکانی ۽ سردات

پربند

ملک طوقی

زند انت پہ ہزار تون ء پیگور
 مرگ انت کہ پہ منت ء بہا انت
 اوماں پہ گجاں زہیر پہ بیلاں
 کے زانٹ کہ کیا پہ کے سا انت
 کائے کہ نیائے زند روگوزان ء
 مئے دوستی ء حب ہم دپ ء مڑا انت
 بل دئے کہ کپیت ماں تہترین ء
 مہرے کہ پہ ہمسر ء تلا انت
 نے مستان من ء نہ سموئے تو
 رگند گ تئی نہ مے دل ء دوا انت
 وارنہ دگہ ماری زہرے باریں
 دپ مرچی کہ چو جور ء کچل ء انت

روح ء کئے گشت کنت؟

مینگل خان مری

(پہ آرتسو "پے" کیفارائے شہیدی ء سرء)

روح ء کئے گشت کنت؟

رژن ء کئے داشت کنت؟

سپہ شب ء جلگہ ء

شچراں گل کتہ!

روح ء بیرانی ء

زند ء شاہنشہ ء

مرگ ء، جاراش جتہ

بیدء رژن ء در ء

تنگہیں فنیں ء

گل زمین، آسمان

پور، ماہ، کلکشان

نیستی ء شب جتیں

بیدہ ءِ گار بنت
 مہر گٹ گیر بیت
 لہڑا یہ موش بنت
 سار ءِ دریا ہُشیت
 شاعری گمیریت
 بیدہ رُژن ءِ زر ءِ
 زند ءِ شاہنشہ ءِ
 واجہیں فیئیں ءِ
 زند ءِ افرو دتی 2
 گا ہے زندگ نہ بیت
 بیدہ آدونس ءِ 3
 روج ءِ پاکیس گٹگ
 رُژن ءِ بندی کنگ
 کسی طاقت نہ انت
 کسی طاقت نہ انت
 سیہ شپ ءِ کوچگاں

افرو دتی HPHRODITE: یونان ءِ قدیم قصباتی تھا مہر غزیرائی ءِ پاک گت جدا
 آدونس ADONIS افرو دتی ءِ دوست کہ ورنائی ءِ گٹگ بیت۔ افرو دتی چہ مستریں جدا ہاں دعا کت کہ آئی ءِ
 زندگ کت، آئی دعا قبول بیت۔ آدونس ہمک سال شش ماہ زندگ بیت۔

بڑگیں   شجر اں
 مپت ء لاڑو جنگ
 شاتکامی   گنگ
 روج در کیت ہمک
 سہب   جلوہ دیان
 مست ء نعرہ جناں
 ”سیہ شپ ء پٹگاں
 من یلین فیساں
 سویس ارنستو اں (ا)
 دائم ء زند گاں!“
 گوں وتی شنزگاں
 ہرجاہ تالان گنت
 سویس ارنستو ء
 پلین بچکند گاں!
 روج ء کئے کشت کنت
 رژن ء کئے داشت کنت؟

آدم ۽ پشتومانی

مینگل خان

دیر ماں کیف ۽ رنگانی مسکین ڏگار ۽

بهشت ۽ دیار ۽

من شادان اتان

وش ۽ کندان اتان

ناگمان ۽ بلے یک روچے گل ۽ مہوشین ٹیٺلے

نودی جلے ۽ سوارات

منی دیم ۽ اتک ۽ پھ دابے ۽ نشت

آسکی برہ ۽ پلین شہکارے ات

جان ۽ کشت زبادیں

وت ۽ چچک ۽ گت نودی جل ۽ سر ۽

شیشگیں جان ایرات گل ۽ چوپچیں یک کتابے ۽ دیم ۽ منی

مستیں چمانی آ، لہڑیں رکانی آ، سنلکیں بیکانی ۽ ^{ہاھلین} سینگ ۽

وشدلیں دعوت ۽

زندء شہدیں مر ادا فی دنیاے مان ات
 بلے، جانے چو جمبلا سے ء روک ات
 او برانز ء دل ء ات منی جان ء ہمباز کنت ء یہ تا پیت
 گل ء دست شہار ات منی نیمگ ء
 گشتے اے سوپ ء زیر اے منی ٹیکسی انت
 اے منی ساہ انت، ارواہ انت، مہر ء نشان انت
 منی دین ء دنیا ء کلیس جہاں انت“
 (بلے) اے سوپے نہ انت، سہر چو اشکرے ات
 جل ء انگرے ات
 من بہمنگال

وا جمیں آدم ء ترانگ ء کپتگال
 چہ کجا اتکہ اے آس، دوزگی آس، ماں جنت ء
 الم ء شو میں شیطان ء اے کردگار انت
 منی زرد ء ایرقشہ بے رز نہیں تر سے
 منی جان ء گورتچے ء جاہ کنگ
 من چہ دُر دانگ ء پکلیں ٹیکسی نہ زُر تگ
 گل ء جی ء لیل ء منت کنگ
 ”افرودیتی ال من! وینساں تی! حوایاں!
 ادء جنت ء و شتریں بر ہمیش انت

بہشت عتہ اے دگہ یک بہشت

ہذا نیگی شیطان ع زرد ع چہ در کن!

بلے من کہ گور تیج ع با ہوٹ اتاں،

من نہ من ات؟

گلن ع زار جت ”من تی مولداں!

آنچو لیللا ع زورا کیس ولجہ حد اء دل ہم آپ بیت انت

اودیدگ منی! پر من بزرگ بلکن!

من چو بے زندیس کٹھے ع گور تیج ع زندان ع بے واک اتاں

من نہ من ات

من لوٹ ات من ع چہ بہشت ع مکش انت! بلے

نی چماروچ ع من دوزگ ع کپنگاں!

روچ ع شپ جمیل! سلیں شہمالانی دنیا ع روک ع ہشانان!

مدامی سچاناں!

دیرماں کیف درنگانی مسکیں ڈگار ع

بہشت ع دیار ع

من شادان اتاں وش ع کندان اتاں!

غزل

مینگل خان مری

بے گناہی عیاراں دست ء من سزاواراں
 ”وت تباہی“ ء کوھیں شرتگاں من گمساراں

المانہ بیت سہے، انگہ نشنگ ء چاراں

زندگانی ء پللیں کوپگاں من سرباراں

زند ء چا کر ء مار جیناں من ء راویراں کت

مرگ ء ہانی ء کیفیں کتہاں پہ پیناراں

جان ء ساہ اتیں مادی نوگلیں بہارانی

مارا گارکت ماہیں دلبران غم دلداران

روندات کنت گاہے نوں من غم ماہ رنگے

نامرادی غم لہڑیں مجلساں من سرشاران

مرگ غم دروشم غم شہم انت پمن غم جکشان انت

یا کہ نپتے کپنگ آ ملبدان غم گلزاران

آسمان غم واہند ہم باتنت در پدرچومن

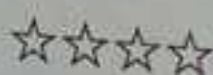
پیشاتنت ماں تبدیں لوڑو غم آچشیں ہاراں

ندرباں تہاری غم مرگ غم زندہ ہمراہ انت

من نہ لوٹاں زرشانیں ماہ غم روج غم استاراں

مرگ غم آچشیں، مینگل پیالگاں گراں تنگے

بلکیں نوں بزاناں من زندمان غم اسراران

غزل

مینگل خان

گلِ فکرِ مَباں، گمسارِ باتاں
 زِ رِءِ مرگِ تہا رِیں گارِ باتاں!
 زِ بادِ ترا نگِ گِی جنتِ منِ را
 گلِ درِ دِءِ غمناں و شبارِ باتاں!
 آپلِ گوارِ دُنِیں نچکند گانی
 من تا نکہ زِ ندگاں پِ حمدِ ارِ باتاں!
 کناں تو صیفِءِ مسکیں مہپرا نی
 اگاں خاموشِ باں سنگسارِ باتاں
 شرا بیں ترا نگِءِ شامی پریِ
 خمارِءِ مست تا جمارِ باتاں!
 رواں دیدارِءِ دلدارِءِ منِ شالا
 پِ یکِ روچے اگاں زردارِ باتاں

چراشہدیں شکرگال و دمانے

اگاں بے ترازاں سیدگار باتاں!

پدا یکجاہ بنیں من، توئے بردی

چہتی لٹھاں تھی من بینگ وار باتاں!

کنئے جی ے تو یکرندے من ورا

پتو قربان من سدبار باتاں!

تہارنت، دروشم و مہکان و شنگیں

پتو چاگردا و دلدار باتاں!

بیاں باہوٹ گور تیج و نہاریں

پنشن ہشیاری و پندگار باتاں!

نہ لوٹاں عاقلی کردار و کاراں

اگاں بے ساراں من، بے سار باتاں!

کناں من لیب لال و سینگ و گوں

زباد مال و گور و من ہار باتاں!

دل و دڑا و تیگ چو دل مداریں

کہ ”من ہار و سر و استار باتاں!

دو آنکو زندگاں دوستی ء مہر ء

شراب ء کیفاں من سرشار باتاں!

گل ء ہموں میں نیا دء مجلسانی

مدام تنیگت ء وا بگدار باتاں!

دمشق ء شہر مثل ء بخت ء انت

بلکے قربان پہ خضدار باتاں

وتی گزء کبیر ء شکرانی

اگاں فکر ء مہاں فی النار باتان

ہمارو جء حساب ء داد ء مینگل

شہیدیں ٹکت ء من سردار باتاں!

پدے بر کشتگاں لال و دیار انت

سروں گھکیریں زردوں بھبھانی
 چه من پل ایتگ منی ورنای یلیں
 کیا مت چه وتی جان و سر یتنگ
 نہ بیتاں پہ کس و زندگ نہ بیتاں
 نہ پرسوک و نہ ترسوک چه هدا و
 پہ مر کوئیگاں درمان کشیں
 دلی دردانت، اگاں درمان بیتیں
 پہ آہوگاں و ہونیزگاں بہ پرس ات
 پدے برگشتگاں لال و دیار و
 دو تھلیں گال پرستگ مروچی
 مکن کارے کہ بنامی بد نیتیں
 مکن نیکی پہ بد اوپاد گان و
 الجو ہر ولجہ
 بہاں سیرات نکشیں سنگھانی
 کھیب و کرام و نازاں کیکدانی
 مروی زوراکیاں بچکندگانی
 کہ دیناں رپتگاں ناسر پدانی
 کشوک و ساہ دیوک انت بندگانی
 دل و دردان و زور و ترکرانی
 جھان و درد و درمانی نہ مانی
 منی بے وایاں روج و شپانی
 کہ بلکیں بر بگردیت زندمانی
 دودانگ کم گتگ جوریں گمانی
 مرو راہے کہ راہ و سر نہ مانی
 مہی بد و اھییاں حانواد گانی

تئی تزن اش رنجیں انت ولجہ

کہ آپ اش کپتگ مروچی دیدگانی

لوٹاں

الجوہر

کدھیں ٹیلگانی باہوٹاں

شربتاں دیدگانیاں لوٹاں

او منی زرد! مژدھے دسگر!

درد و دورانی پیش دے دسگر!

یکت پہ یکت ء کنگت ء پردار

واہگ ء مہر ء مریکس بوٹاں

کدھیں ٹیلگانی باہوٹاں

شربتاں دیدگانیاں لوٹاں

شپ گمانی گوں لہر ء پاہاراں

پرمن ء آس ء انگر ء گواراں

من نہ زاناں منی خطاچے انت

من فقط زرد ء ایمنی لوٹاں

کدھیں میلگانی باہوٹاں

شربتاں دیدگانیاں لوٹاں

من چشمیں نابودیں ہمراہے نیاں

کہ ترارا راہِ نیمِءِ میل کنناں

واہے جو ہر نسیب غتالھ بات

منزلِ ءِ نَزءِ منزلِ ءِ موٹاں

کدھیں میلگانی باہوٹاں

شربتاں دیدگانیاں لوٹاں

چار بند

ترینوک۔ الجبو

درد ء دورانی ترا فشگیں سنگاں
صبر ء اوپاری شربتیاں تنگاں

پہ وتی جند ء مرگ ء زندیگاں
پہ تئی نام ء ہاتر ء تنگاں

(عمر خیام)

میری

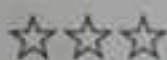
بشیر احمد بیدار

او میری ۽ برزین حصار!
 او پتو ۽ جاہ ۽ دوار
 برز انت تئی نام ۽ توار
 ترند سک بیت گرماگ ۽ روچ
 توپانیں شپ، بشامی ہور
 ساچیت تراکور ۽ کنار!
 سر تئی، بلند گوں آسمان
 توپتو ۽ عشق ۽ نشان
 اے مچکدگ ، اے کور ۽ آپ
 اے کوہ ۽ ڈن ، مسکین ڈگار
 اے سبزیں دڑچک مستیں کشار
 برجاہ، ہما پیشی دوار

نالٹ کپوت، شاتل گشت
اللہ ہما دور ۽ بیارا!

او میری ۽ برزیں حصار!
ویران بے ، بربات بے
تو مے دل ۽ آبات بے
کیت پنوے بندیت پدا
مٹ ۽ تئی میری دگہ؟
مارا نہ کنت مرچی گمان!
او میری ۽ برزیں حصار!
مانیت تئی ہشت یے اگاں
پنوں نہ مرتگ زندگین
ستی گلین آپل گدیں

دوست منی جان منی

بشیر بیدار

دوست منی، جان منی
 اُج من شکر رنج مہی
 مپت ء دل ء تنگ مہی
 کند ء دل ء سارت بکن
 ہشک ء مہ بند گنگ مہی
 سزیریں پری کبر مہی
 گول من کدی زہر مہی

دوست منی جان منی
 بیکاں یہ رند، بواں بہ شہنز
 آتر ء دُنان شنگ بکن
 بیا ء منی نیاد ء بکن
 تو کہ وتی رو ء گرے
 مارا حیا لاتی کنے

دوست منی، جان منی

دوست منی، جان منی

دل پہ تئی نیاداں زری

پہ من اگہ بیر کپیت

شل ء شپیں تیر چنت

چم ء سراں چم ء سراں

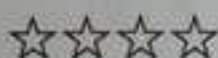
دوست منی، جان منی

تو پہ دگہ ہب ء منی

مارا پہ تو شات نبی

پر تو دگر چوش نکنت

دوست منی، جان منی

وہدے بارگ

بشیر بیدار

وش نیکانی سوچیں گالاں   تاکدین ء او دل کئے تالاں
 او کھیرانی را مگیں شاتل!   دے من ء وہدی حال ء احوالاں
 مست ء سمو ء بلی ء یاری   اللہ اللہ آنوبت ء باری
 یکیں بی بگر ء گرانو ء واستا   چوں پر اتکت رند ء لاشاری
 چاکر ء گہرام ء کلات پروشیں   حاک ء باہوٹ انت امیر چوشیں
 نام مزارانی گار مہیت شالا   نیت بارگ ء نوبت یے چوشیں
 دوست گندے آقاکی چاہ ء   مند سورو ء تاب کن راہ ء
 چیز کے وہدے پیسے ساری   اے گدایان ء باز مراگاہ ء

یات بلوچانی شاتگیں نبر ء

دل نہ نیت پہ تاکت ء صبر ء

بتاں یکڈول یکہر ء مرچی

سہر، پوپل ء آسن ء نگر ء

شادہ

اُمیت ہوت

دوشی پدا موجیں دل ء
 دریہہ کتہ چہ ناگتیں
 بے وانکیانی ساہ بریں
 بھنگ وارگیں بے ساری ء
 گیر آتگاں پھلیں ودار
 زند ء مرادانی دوار
 اے ساریاں بے آسریں
 یاتانی بے سوہیں جہاں
 شیموش داتگ بلبلی
 دل نامرادیں کودکیں
 سٹ اتگ چہ کرہیں
 زہیراں چکاریں ڈوبر ء
 (یک) اُفارگے چو تیرے ء
 دریہہ کتہ موجیں دل ء
 یک رندے پدا بے سارکتہ
 گوشے مرکے زند ء شادہیں!

چُورہ

ہاشم شاہ

چند بیتوں زمیں دل ء

پہ بے ہسی ء بزرگی دردانی جونٹ ء گوانزگاں

زندہ تہارنجیں شپاں گوں آ زگیں شپاں وتی پہ تلوسی من تیرکتہ

دور پاندیس عمر ء منزلاں بے بختی ء گوازمینگاں

زندہ ماکیفاں کچلتیں چم تڑی ء ایر بڑتگاں

اچ گونڈلاں زیبائی ء کچن دل ء راہ کرتگاں

ملگواراں سیاہیں سرشپ ء

اچ بام ء برمشی پلو ء

رستگ من ء پر لذت ء بانوریں داغانی کلوہ

ہر سہب ء نیکیں ساہت ء مستا گریں روج ء مدام اوگا ء درداں بختہ

من کہ مدام پر بستگاں باد گیر حیا لانی کہیں

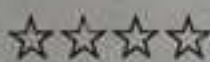
جورانی پہلیں پادگاں واہگ لگتہ مال کرتگ انت،

پیروز و نہ بوتگ عالم ء بمن تگر دیں کا پرے
انگت بلے من زندگوں۔

پہ زندہ جوانیں آسے پہ جلوہ ناکیں منز لے
من گندگاؤں مادیں راہے گوں زگریں واہگ ء ہکاں وتی
زانیں کہ بنت مل ء مملگزار

اے بندر ء ہشکس ڈگار، پیلو شکیں صبر ء کشار
زانیں کہ اے شپ پندی کیں آسرتی مزد ء رسیت
من کہ وداری نشنگوں اچ بے کسائیں مدتے
روچے تہ پمن تک دنت

آروچ ء نیکیں ساہت ء متاگ من چے بے بدیں؟
ارسانی آ کوتاں وتی گوں یک شل ء من شانک دیں
گوں من دگہ ہچ چیز نیست، بیداچ منی زمیں دل ء
من کہ یتیم ء چورہ اون۔!

آدمؑ و گل زمین

ہاشم شاہ

ہبؑ و لہڑانؑ در شان کنت روش بے وا بگیں

مہرؑ و امبار جاہؑ و داریں زمین

پہ بنی آدمؑ و عالمؑ

ہر کسے زندؑ و سرکؑ و گوں دنزیت لوٹؑ و پلاں

مہرؑ و چاتؑ و نمیرا نیں، آج گوانز کنت

کہ قرنائی دور آسریں منزلاں شمو شیت

زندؑ بے درواریں ساہتؑ و کترہ آں

مرک و ہد کہ بیہار کنت، ژند بنت ماژگؑ و زرد بنی آدمؑ؟

کر نیچ بیت دیم روشؑ و پہ بیزانگی

پیرؑ بے تمبوکیں آزماںؑ و چہ کار؟

سیت عتاوانؑ و غم نیست چچ کوڑہؑ

کس نہ بیت واہرے، بید ماتیں زمین!

کنت امبارز چک ۽ وٹی ماں گورے، مہرے برانزاں گول تاپیت زرد ۽ دل ۽

پش کہ قربانی دور آسریں منزلانی

پہ بنی آدم ۽

رنگ ۽ زریات ۽ ہارانی زورا کی ۽، برات، برات ۽ نہ بیت

آپش ۽ کینگ ۽ کست ۽ جور ۽ چیت

بیت پونگے ماتیں زمیں ۽ سرے

دل ملیکین ظلمان کہ باہند دنت

بیت فرعون و ہد ۽ خدا

کنت دادان شدادی میں جنتے، گار بیت آسرا

ہب ۽ لہران ۽ درشان کنت روش بے واہکیں

مہرے امبار جاہ ۽ دواریں زمیں

پہ بنی آدم ۽ عالم ۽

رگام

ہاشم شاہ

جاڑائیں بشامی رگام۔!

سیاہ بستگیں جہر شلنت ماتین زمین ء سینگ ء

دروسناپ جنوکیں شپ گروک

رژناک کنت لہتیں دلاں بن دنت باز ء بندراں

زیبائی ء گنجیں خدا۔؟

ناز بندیں زرد ء ماژگ ء یک کیں خیالے تلو سیت

ہیشا لیس بالادے ہتم کبگ نیں روانج ء سومری

زیبائی ء سار تیں سواد۔ !!

تاں نیک نامیں ساہت ء اچ قدح ء کیفی ملار

چہماں شد یک نیں سیر کنوں

پہن بلے۔ ؟

اے دُرس ت ہو رکیں واہگ انت بے لیکہ ء بے آسریں

من کہ اگاراں رستگ اوں

زند ء پلانڈروں کشنگ

مرک ء دی من رپہیتگوں چکاس ء کوریں کترہ آں

من چوں گڈاں باہوٹ بنیں چوشیں رگام ء کوڑو ء؟

چاڑائیں بشامی رگام

سیاہ بستگیاں جمر شلنت ماتیں زمین ء سینگ ء

دروساںپ جنوکیں شپ گروک

رژناگ کنت لہتیں دلاں بن دنت باز ء بندراں

قومی صوت

مومن بزدار

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز ءِ آزاتیں وطن

پاکیں زمین بخت نشان

دوستیں شہ ہر دو دیدگاں

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز ءِ آزاتیں وطن

محکم بات اچ ڈڑ مناں

پڑ بات رُبِ عِرحمتاں

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز ءِ آزاتیں وطن

پاکیں وطن پاکیں ڈگار

تئی کوچک ءِ باغ ءِ کشار

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز آ زاتیں وطن

ہر لہذا ء سہب ء سہار

ہر دم بیات أنت پر بہار

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز آ زاتیں وطن

تئی جنگل ء کوہ ء دمن

تئی کوچک ء باغ ء چمن

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز آ زاتیں وطن

تئی شہر ء ڈیہہ ء انجمن

ہر جا انیں قائم امن

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز آ زاتیں وطن

ما تئی گھاموں بے بہا

تئی خدمت ء روش ء شف ء

پاکیس وطن پاکیس وطن

سر سبز آ زاتین وطن

اوشتا تگاؤں ہر تلء

جنگلی سلیمان بستگء

پاکیس وطن پاکیس وطن

سر سبز آ زاتین وطن

گرد و زمن بی تئی مزیں

سٹی نگاہ گر بندیں

پاکیس وطن پاکیس وطن

سر سبز آ زاتین وطن

ہر فردء ملت حاضریں

پرد و زمنء نفتئی دھیں

پاکیس وطن پاکیس وطن

سر سبز آ زاتین وطن

بیاری جلوہ گرد و زمنے

فوجء سپاہی آسنے

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز آ ذاتیں وطن

پر دژ من و لوہیں گڑھے

نفت و خدائی قدرت و

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز آ ذاتیں وطن

گوں پاکد سچیں خالق و

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز آ ذاتیں وطن

باتی نگہواں و ت خدا

شہ دژ مناں رکھی ترا

پاکیں وطن پاکیں وطن

سر سبز آ ذاتیں وطن

گل زمینِ دیدمپان

غوث بخش صابر

مہناز
 تو پرچے چوش ملورے منی جہانِ ہتم
 تو پرچے مرچی نہ گندے منی دلِ و زمیل
 کجام پکرتی زرد و و شیاں گزیت
 کجام گم و تنی باگ و بہار گیرتہ
 منا بگوش منی انباز و آسری ہمراہ
 کہ تام در و دل و شادہ و گلکاں پر نچیت

ہزار چیر بہ بیت تئی دل ۽ مراد بلے
 نہ انت چیر تئی مہنو ۽ چہ راز دل ۽
 منی شپانی چراگ ۽ ماہکان ۽ بچکنگ
 منی بہتم منی جنت منی گلاب ۽ پل
 تئی مسکیں بوتئی ورنائی ۽ چمن ۽ اداں
 ابید تو من ۽ ہج نیست گوں کس ۽ اشکام
 نیاں من چیر نہ چیر انت منی دل ۽ راہے
 بلے تراں کہ دارے تو جو ریں یک ڈا ہے
 کہ پاکین دھرتی ۽ کوہ ۽ کلات ۽ دنگ ۽ تہا
 لگوریں دژمنیں ہندوستان اُرش کرتے!
 ہدا بخت ہمہ دژمن ۽ یہ شر مینیت
 کہ پاکیں دھرتی ۽ پاکیں گس مسیت ۽ تہا
 وتی پلہتیں بدیں گاماں وھدے دیما کنت
 کہ زانے سئی نہ انت آچہ زور ۽ اسلام ۽
 آجواں سئی انت چہ اسلام ۽ نامی نیں شیراں
 ماں ہر پڑ ۽ ماں ہر چے ۽ کہ دیم آرتے

شہباز

مہناز

شہباز

ہزار وار بدے دوز روکیں مچی گئے۔!!
 ہزار گشتہ ہزارانی دیم چار وارتہ!
 ہزار وارچہ اسلام ۽ برکت ۽ زور ۽
 ایشانی ہون ماں ہاک ۽ پڑان ہوار داتہ
 بلے کہ عبرت ۽ غیرت اچ ایشاں گستاہنت
 مدام مرگ ایشانی پریشاں جتہ انت
 صدانی جنگ مڑ ۽ کوش کافر ۽ گوما
 صدانی ہتھ ۽ بدبختی کافر ۽ نیت
 چے بدرچے احد ۽ چے حنین ۽ چے مکہ
 یروشلم کہ فلسطین یا بہ بیت کشمیر
 مدام ایشی ۽ ہر سومنات ۽ پڑ گواہ انت
 کہ حق ۽ سوب نمیران ۽ کفر بے گواہ انت
 ہمیش گندگ ۽ زیاتی پہ آدم ۽ براہ انت
 کدی ایشان ۽ جتہ تیر ۽ کتہ رزواہ
 کدی ایشانی سرا غزنوی ۽ شہم کتہ
 کدی نصیر کدی احمد ۽ کدی قاسم

کدی چه بآبر ء توپانی قوت ء چستہ
 کدی پہ نادر ء شکل ء کدی پہ چاکر ء زحم
 گشاں کرتہ ایشان ء نہ کرتہ پھیر رحم
 منا اے صدق کہ کفار ء لشکر ء بازیں
 ایشان کہ مئے وطن ء گل زمین ء خم داشتہ

مہناز

ایشاں کہ مومن ء اسلام ء ایمنی زند ء
 بہ کست کینگ ء بے ننگی ء چو پیڑاتہ
 بدان ء سوب نہ دنت پھیر ء ہدا ء جند
 ایشانی سوب کجا ہاکنیں گریشاں پُخش
 کہ کس نہ کنت بدیں رستر ء نہاراں پُخش
 کہ کس نہ کنت گول روبا گرگ ء پتار ء
 کہ کس نہ جنت بدیں استر ء ء سیہ مار ء
 چو بانز شکرہ ء شاہین کہ کنت شکاراوماں
 پُلنگ چو کہ پروشیت جنگل ء جواں
 عقاب پُخش کہ کپوتانی ولزاں شنکیت
 چو شیر ز کہ کپیت گوڑم ء تہا پرشیت

شہباز

مہناز

اے پاکیس دھرتی ءِ ورنہ ءِ سر چاریں نیل
 کسانیں زھگ کماشیں رجال پیر میں ڈل
 ضعیفہ نیاڑی ءِ نوکیں نہال ا جھگیں ول
 کنت مکہ نیں مات ءِ سَرا وتارا چنگل
 ایشی گدستے ڈگارے کہ سیم ءِ شور بہ بیت
 بہشت ءِ باگ ءِ بہاراں پہ بہہ نہ کنت بدل
 منی خماریں سپاہی منا گوں وت برگوں
 کہ نیست خدمت ءِ ملک ءِ جوان تریں ہج گل
 چہ شیر زالیں نیاڑی آن نے اُمیت مُردگ
 بہرتی راست بلے تاکہ مات ءِ بیچ زندگ
 ٹرا کار کہ گوں دژمن ءِ باں سر ماسر
 یلانی کار تہر زین زہم ءِ ڈال ءِ سپر
 گہار ءِ مات ءِ جنکافی رنج ءِ چاری بنت
 کلات ءِ شہر ءِ دوارانی حرمت ءِ دارنت
 جنانی کار ہمیش انت پہ خدمت ءِ ملک ءِ
 بہ سوت باگل ءِ ناز نیک راہ دینت ہلک ءِ

شہباز

(نظرءِ گرمیگِ ءِ توار)

نظر

نہ مات نئے منی بابا نہ تنگویں لالہ مہناز

توئے کہ ایوک ءِ تہنا ءِ نشگے بور ءِ

منی و تئی نظر ءِ تو بگو سپارت کئے

من اچ تو پد کپگا زندہ مانیں چے تور ءِ

خدا ءِ پراہیں جہانے ہزار بے واہ انت

شہباز

ہزار پُرشنگ ءِ ناجوڑ ہزار بے جاہ انت

ہزار ءِ ڈیھہ اگہ شاہیں قادر ءِ زرتہ

ہزار یک توئے گوں وتی اے شیر مچ ءِ

من اے گمان نیارتہ کہ تئی ذمہ ءِ یراں

من اے گمان نیاراں کہ اچ تو من دیراں

من ءِ پدئے وتی لالی نیں رَک ءِ دل خواہی

کہ دیر متنگوں ہمبہراہ شتت باگواہی

مبیت شگاں اے پمن کہ نشگوں گل ءِ

مبیت میار کہ موکل نہ دات گراں مل ءِ

بلوچ ہر دم ءِ مُلک ءِ وتی شرپ پیتہ

کہنے ۽ بلوچ وتی ساہ ۽ پلگ ۽ دیتہ !
 منی گہارانی ماتانی باریں چون انت حال
 بیوتیں پرگ ۽ بانزل کشیں چدا من بال
 منا توار کتہ ملک ۽ ملکتیں مات ۽
 منی ہدا ۽ رسول ۽ منا اے پر ماتہ
 کہ ملک ۽ رکت منی کو پگانی زیب پہ بیت
 ماں دست ۽ زہم ۽ قرآن پادماں رکیب بہ بیت
 من ندر قوم ۽ ۽ ملک ۽ پاکیں اسلام ۽
 من ندر لشکر ۽ زیبائیں منگہ ۽ شان ۽
 منا بگو کہ برومن نہ دارگی بوروں
 منی رگانی تھا اجگ ۽ تا جگیں گرمیں
 بلوچی ہون تچان انت لہر کاران انت
 من لہمیں موے نیاں دژمنوں یورینیت
 من سکیت کوہ تزاروں کہ پروشگ ۽ نیائیں
 من ہنچیں آساں آں کہ دژمناں نبی سیبو
 من ہنچیں ہارے آں کہ دروگ ۽ بستگیں قلعہ

مہناز

شہباز

لڑیت روت چو بوج ء ماں جو ریں چول ء تہا
 منی اے باہڑ ء اے آسنی نہیں مُشت ء بچار
 منی جوانی ء اے جوش ء زہرگ ء سیل کن
 اے ڈیل اے منی بالاد اے منی زور ء
 اے زہم ء اے منی تو پک اے صاحبی بور ء
 اے دُرس منی وطن ء ہب ء واہرگائی چنک
 منی اے تیوگیں مڈی بیات ملک ء شک
 اے مُلک داتلیں وام انت منی سر ء مہنو
 اشاں من ملک ء بہارانی رکت ء شانک دیاں
 من ء چے تڑس کہ ہر جلیں چہ تو شگ ء پڑ انت
 چہ صبر ء شکر چہ ہب ء وتی وطن مات ء
 سپائیں راہ کہ گوستنت جدا یلیں ورنا
 عزیز ء شفقت ء شامی ء مستیں جنجوعہ
 منا سکین دینت کار سر مچارانی
 شہیدیں جعفر انت ہیکل دیاں منی دیم ء
 من چوں نشت کناں دژمن ء ارش گرتہ

منی میت ء کلاتانی دنگ ء سید ء تہا
 قسم منا کہ منی زہرگ ء کتہ بے وار
 شہادت ء نشہ ء جہہ جتہ گتہ بے سار
 سیالکوٹ ء ڈگارانی نیمگ ء چارگ
 قصور ء راوی ء ہنداں وتی جلو آرگ
 پشور ء بنوں ء کوھاٹ ء مکہ نہیں شہراں
 پلپتیں ہندو ء ناپاکیاں من چوں گنداں
 اے پاکیں دھرتی ء رکت ء کہ حشتوں مرک ء برء
 تہ قیامت ء منی سر جہل نہ بیت رب ء درآ
 من گام پہ گام وراں پاکیں دھرتی ء سوگند
 من گام پہ گام وراں دژ منانی ذگریں ہون
 قسم قسم منی آ انت کہ چاکر ء قول ات
 قسم قسم منی منی شاہیں نصیر خان ء قسم
 قسم قسم منا دودا ء پاکیں نام ء قسم
 کہ تانکہ ساہ منی ڈڈر ء تہا ڈھکیت
 اگہ مزارے منی دژ من انت ہم جگیت

منا چے بیم کہ ایوبی صبر گوں منا
 منا چے ترس کہ موسیٰ رضا منی گھٹ ء
 منا چے خوف کہ ثورء خدا منی بنگل ء
 منا چے بیم کہ دستائیں ذولفقارء علی
 خدا ء نام ترا دیر نوز ء سدار منا
 کہ پاکیں دھرتی ء عزت چچا توار منا

برو برو منی ورنائی ء خمار برو
 برو برو منی لچ ء گس ء میار برو
 ترا سپار تہ گوں ہمبرہاں خدائی میار

قومی سوت

پیر محمد زبیر آئی

لیلا ڈولا ڈو

لیلا ڈولا ڈو

کوہانی بُرزی

مے مال غمدی

ہم بوجہ بندی

دردانی درمان

لیلا ڈولا ڈو

لیلا ڈولا ڈو

بیل سہبان

باگانی توکء

کشیت ہر دم

وشیں تواراں

لیلا ڈولا ڈو

لیلا ڈولا ڈو

وقت ء سہب ء

کچر گیا بان

میش وار کہ پیشاں

ہم باڑت شیوان

لیلا ڈولا ڈو

لیلا ڈولا ڈو

ہر روج و شی

دل باز کشی

پیشی ء نوشی

گون دل جھی آں

لیلا ڈولا ڈو

لیلا ڈولا ڈو

ہم کونج پونج ء

ولز روان ء

برز آ زمان ء

ہردم بجان ء

وشیں تواراں

لیلا ڈولا ڈو

لیلا ڈولا ڈو

شیشاڑ بُرزیں
 سول آنت سوزیں
 چھو آملان ء
 ہر جاہ گتاراں

لیلا ڈولا ڈو

لیلا ڈولا ڈو

دستی گھانی
 پھل پر پکانی
 رنگ زرد و زریبا
 زیر آنت ہر دم
 پکراں دل یگان

لیلا ڈولا ڈو

لیلا ڈولا ڈو

قومی سوت

پیر محمد زبیر

بلبل گُشانِ ء

و شیش ترانِ ء

مُرگی زُبانِ ء

چو چو گُنانِ ء

دروتاں دیانِ ء

پاکیں دیارِ ء

کو گانی قہقہہ

ہر ہندؤ جا گہہ

تردوک آسک انت

کچھ پہ کچھ

ماں پوٹوان ء

دروتاں دیان ء

پاکیں دیار ء

سید نو دئے گھکر

گوارنت ہر بر

رحم ع پڑی نکان

رت چنت دم دم

ہور ع پرشتہ

دیما روان ء

دروتان دیان ء

پاکیں دیار ء

گچھر گیا بان

پڑ چہ زباداں

ہر ہند ء ڈیہنمین

آباد ء وادان

وشی ء گپاں

مردم جنان ء

دروتاں دیان ء

پاکیں دیار ء

گل لالو انی
 بو عطر انی
 شپ ماہرکانی
 و شیں نشانی
 پاکیس دہانی
 پاکیس بیانء

دروتاں دیانء
 پاکیس دیارء

کلاں چہ گہتر
 پلاں چہ و شتر
 تنی درنگء ساسر
 ہم تکلنء گہسر
 پُر لالء جوہر
 کوہی تکلانء

دروتاں دیانء
 پاکیس دیارء

نود تہار دیم انت

نصیر خارا آئی

مروچی نود تہار دیم انت
 شلوکیں شت اش پُریب انت
 بحکم ء قادر ء خیز انت
 دیات ء کوچگاں رچت
 پری آج بُرج میریاں
 در ایت گوں کار چینیاں
 تپوکیں نقش رنگیاں
 کینزک تو بزورچی آں
 لب ء مسواک سُرخی آں
 بیامیں باگ ء زوران ء
 کنار ء کوثر ء نشہ
 زباد ء عنبر ء سُرشہ
 گلاب ء گیسوئے شُشہ
 بلوریں چینیئے مُشہ
 صدف رنگ ء صدف گوہر

دل ۽ پرچی جئے خنجر
 سہیل ۽ مشتری بامی
 تنی رخسار گل اندامی
 من اوں شیبہ ۽ توئے حانی
 گمماں گرتہ دل ۽ جاہی
 کنین چو بلبل ۽ نالہ
 پہ آ آ ہو پرنس لال ۽
 دل افروزیں زباد مال ۽
 دل آوازیں گساں سال ۽
 منی دلبر گوہر دارے
 جمال یے چاردہی داری
 کرشمہ گمزی چاری
 دل ۽ را تیر بخت کہری
 گمماں محمد نصیر نوشی
 پرا آہو پر ۽ چوشی
 مثال ۽ دیگ پرجوشی

کشتین شاعری

